Lodzer Tageblat № 39

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פריין 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

הייבט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

מאַנטאָג, ח' אדר א' תרצ"ב | 15 Lutego 1932 | 25-טער יאָהרגאַנג

בלוטיגע קאַמפן צווישן קאָמוניסטן און היטלעריסטן

שוין בעשלאָסען אַרויסצושטעלען היטלערס קאַנדידאַטור צו די פּרעזידענט-וואַהלן

פעלקער-בונד האָט איהם בעשטימט אַלס רעפערענט אין ענין מעמעל

דער נאָרוועגער עריק קאָלבאַן

בערלין (ספּ.) אין נאָמען דייטש־לאַנד זענען פאַרגאַמירט געוואָרען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישן קאָמוניסטן און היטלעריסטן. אין האַמבורג און אין היטלערוסטן דערהרג'עט געוואָרען. אין בערלין זענען פאַרנעקומען געשלעגען צווישען היטלעריסטן און קאָמוניסטען, וועלכע האָבען אָבער בײדע אָנגעטרוט געגען דער קאַנדידאַטור פון הינדענבורג'ן אַלס פּרעזידענט.

אין די לאָקאַלען, וואו עס זענען גע־זאַמלט געוואָרען אינמערשרופטען פאַר דער קאַנדידאַטור פון הינדענבורג'ן האָט מען אויסגעהאַקט די שויפען.

בערלין (ספּ.) אין די קרייזען פון די היטלעריסטען איז שוין דערצו־רוט געוואָרען אַרויסצושטעלען די קאַנדידאַט פון דיטלער'ן אַלס פּרעזידענט. די שוועריגקייטען פון דער בורגערשאַפט־פראָגע און שוין בעזייטיגט געוואָרען. דונסטאָג וועט שוין דער דאָזיגער בע־שלוס פון די היטלעריסטען עפענטלוך פּראָקלאַמירט ווערען.

סקאַנדאַל איז רומענישן פּאַרלאַמענט צוליב דער מעשה-סאַראַקאַ

בוקאַרעסט, 14 פעב. (ימא) אויף דער לעצטער זיצונג פון רומענישן פּאַרלאַמענט איז צוליב די געשעהענע־שען אין סאַראַקאַ אויסגעבראָכען אַ גרויסער סקאַנדאַל. דער יודישער דעפּ. לאַנ־דוי האָט פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס מ'האָט אַראָפּגענומען פון דער טאָג־אָרד נונג דעם ענין סאַראַקאַ, בעת ער האָט אין זין בעזיין אַ רייזע נעץ דאָקומענטען וועגען דעם ענין. די רעכטע האָבען אויפ־געהויבען אַ גוואַלדיגען טומעל. די לינקע דעפּוטאַטען האָבען זיך אָנגענומען פאַר'ן דעפּ. לאַנדוי און געפאָדערט וועטער צו דעבאַטירען אויבער דעם ענין סאַראַקאַ.

עס האָט דאַן גענומען אַ וואָרט דער פּרעמיער־מיניסטער סאָקאַ און ערקלערט אַז די רעגירונג פיהרט אָנגעגרינשע אויספאָרשונג וועגען ענין סאַראַקאַ, און ער איז מסכים צו עפענען אַ נייע דיס־קוסיע, אויב ס'זענען פאַרהאַן נייע דאָ־קומענטען. דער פּרעמיער האָט וועטער ערקלערט, אַז די רעגירונג האָט נישט בדער צו פאַרדויליען די מעשה־סאַראַקאַ.

קאַנפערענץ פון רעוויזיאָניסטען

מילאַן, 14 פעב. (ימא) דאָ האָט זיך געעפענט די ערשטע קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען. צו דער קאָנפערענץ אַז זענען קומען וואַרומער זשאַבאָטינסקי.

9 קרבנות איז אַ קויהלען-אָטאָסטראַדע

קאַטאָוויץ (ספּ.) שבת אין אין קויהלען-גרובען נומער פיר יאָנען פאָר־געקומען אַן אָנגעקאַפּלטע. 1 קויהלען־אַר־בייטער איז אין אַן אויסגעבראָכען אַ שרפה. דאָס אַנ־לעשען וועט דויערן 2—3 טעג.

פון דער ניו-יאָרקער בערזע

בערלין (ספּ.) אויף דער ניו־יאָר־קער בערזע איז געווען אַ שטאַרקע האַ־טע אויף ווערט־פּאַפּירען. זיי זענען געשטיגען פון 2 ביז 15 פּונקטען. די סיבה — דער בעשלוס צו פערגרעסערן דזעמיטע אויפ'ן יסוד פון דזסקאָנטאָ און ווערט־פּאַפּירען.

הובער-מאַראַטאָריום ווערט פערלענגערט

גענף (ספּ.) צווישען די מונדסטאַ־רען פון דייטשלאַנד, ענגלאַנד, פראַנק־רייך און איטאַליען ווערען געפיהרט לעב־האַפטע געשפּרעכען ווענען די דייטשע צאָהלונגען. עס איז געקומען צו אַ דסכם צו פערלענגערן די מונדסטאָריום אויף וויטערע 3 יאָהר. נלעל־צייטיג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דייטשלאַנד טאָר נישט אויף אונגעגער האַנד אָפּשטעלען די צאָהלונגען.

ארעסטירט פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון ליקווידירטער „באַנק קופּיעצקי" אין בריסק

בריסק. (ימא) אַ גרעסערע צאָהל בעלי־חובות האָט אַרויסגעטראָגען צום פּראָקוראָר ראַ'אָנקלאָגע געגען דער נושט־לאַנד ליקווידירטער „באַנק קופּיעצקי" אין בריסק. אין ציזאַמענהאַנג דערמיט זענען פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג, דעם 12. ה. ח. בטנגלט אַרעסטירט געוואָרען לוים דער פערוואַלטונגס־גלעד פון בריסקער פּראָ־קוראָטור דער נעוו. דירעקטאָר ה' בנימין פאַרוויע און אַ רייה מיטגלידער פון דער פערוואַלטונגס.

די „באַנק קופּיעצקי" איז געווען אייגע פון די עלטסטע און שטאַרקסטע בענק אין נאַנץ פּאָלעשיע (עקזיסטירט זינט 1908 יאָהר און געהאַט 400 מיטגלידער) די באַנק איז דאָ נושט לאַנג ליקווידירט געוואָרען צוליב אַ דעפיציט פון בערך 112,000 זל.

אין אין ניצאַ געוועהלט געוואָרען אַלס „מיס איראפּאַ"

אַזע קלודעל
די 18-יעהריגע „מיס דענעמאַרק"

האַסע אויף ווערט-פּאַפּירען אין ניו-יאָרק

הסכם צווישען דייטשלאַנד, ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען צו פערלענגערן אויף 3 יאָהר דעם הובער-מאַראַטאָריום

ענין מעמעל פאַר'ן פעלקער-בונד

גענף (ספּ.) דער ענין־מעמעלווענט וועט ווידער בעטראַכט ווערען דורכ'ן בונד.

איבונגען פון דייטשען קרייצער „לייפּציג"

בערלין (ספּ.) געלטען אין אין שנעדעמודל אַראָבגעלאָזט געוואָרען אויפ'ן ים דער דייטשער קרייצער „לייפּ־ציג". דאָס אין אוצט די מאָדערנסטע קאַמפּס־שוף. „לייפּציג" וועט מאַכען אי־בונגען צוזאַמען מיט אַנדערע דייטשע שופען אויפ'ן באַלטיק. מען האַלט, אַז די דייטשע ים־אויבונגען שטעהען אין שייכות מיט'ן מעמעלער סכסוך. די „לייפּציג" קען אין משך פון 5 שעה אַדורכמאַכען דעם וועג שנעדעמחל — מעמעל.

פאַלשע קל אנגס וועגן קאַנצענטראַציע פון פּוליש-מיליטער איז פאַמערן

וואַרשע (טעלעפאָנוש פון אָפּי־צייעלע פּוילישע קרייזען ווערט אָפּגע־לייקענט די ידיעה פון אַ היטלעריסטי־שער צוזאַמענטרעפונג אין פּאָ־מערן.

פון דער ענטוואַפנונגס-קאַנפערענץ

גענף (ספּ.) די נעגעראַל־דעבאַטע אויף דער ענטוואַפנונגס־קאָנפערענץ עוט נאָך דויערן אַ גאַנצע וואָך. עס וועט לען נאָך רעדנער 14 רעדנער.

גענף (ספּ.) גראַנדי און פּאַול באַ־קור זענען אָפּגעפאָהרען פון גענף.

פּראַווינץ-אַפּטיילונגען פון פערבאַנד פון די יוד. פּריוואַט שול-אינה אַבע

וואַרשע (ימא) די צענטראַלע פער־אַונגונג פון יודישע פּרוואַטע שול־אונטאַבער און צוגעהערען צו אַראַנ־זיין אַרטיגע אָפּטיילונגען פון דער פער אַונגונג אויף דער פּראָווינץ. די פּראָ־וונצער שולען זענען אַנטאַם אין אַ־בען אויסצושטעלען זעהר פיל זאַרען און זוערע בעצוהונגען מיט די פאַרשידענע אַמטען, ווי „זופ", קראַנקען־קאַסעס א. אַנד. אַלע וועגנדונגען נאָך הילף און אָנ־ווענדונגען צו דער צענטראַלע זענען גע־בלוען אָהן פרפאַל צולוב דער פאַר־מעלער סיבה, וואָס כל־זמן עס און נושט דורגעפּירט געוואָרען די פאָרמעלע רע־גיסטראַציע פון יעדער אָרטיגע ראַפּטי־לונג לויט די בעשטימונגען פון סטאַטוט, און נושט מעגליך קען אונטערוועגס מצד דער צענטראַלע.

איצט און די ראַזונע שטעהענען בעזו־מונט געוואָרען. און אַלע שטעט אין אין אַלע שטעט אין אין ניצאַ אין אין אין

שלאכט־בעריכט פון שאנכאי צום פעלקער־בונד

יאפאן זעצט ווידער אראפ גרויסע מיליטער־אפטיילונגן ביי שאנכאי

שאנגאי (סב.) אויפ'ן צוואג פון יאפאן פאר די קאנסולען פון די פרעמדע מלוכות, נושם ארויסצוזעצן נייע מלוי־מער פוחות אין שאנגאי, זענען הייגט ווידער אויפ'ן פרעג אין 9 אנגלאי אויס־געשטיגען 13 טויזענד יאפאנישע קאוואלעריע און ארמולעריע, די ווייטערע טראנספארטען בעטרעפען 20 טויזענד מאן.

דער יאפאנישער אנפירער ערקלערט, אז ער איז געקומען קיין שאנגאי, כדי צו ערלערנען דעם סכסך אויף א פריד־לוכען אופן. דאס קען געטון ווערען ערשט דערנאך, ווי עס וועלען פעזעטיגט ווערען די לוגעזישע אלעמנטען, וואס זענען אין אמעריקע אין שאנגאי, ווען אין פעזעטיגונג צו די אונגרוהען.

מתנה פון בולגאריש יודען

פאר דער בולגארישער כעניגליכער פאר

סאפיא (ימא) א דעלעגאציע פון פארשטערער פון די צענטראלע יודישע ארגאניזאציעס אין בולגאריען האט אויסגעגעבען דער בולגארישער קעניגליכער פאר א קונסטלערישע אויסגעפיחרטע מגילה, וואס איז אויסגעפערטיגט געווארען אין דער ירושלימער קונסט־שול „בצלאל" לויט'ן פראיעקט פון

דער תנ"ך

אין א נייער פוילישער איבערזעצונג

לעמבערג (ימא) אין בוכער־פאר־לאג פון ח' שמחה פרוניר אין פשע־מ:של איז ערשינען א נייע אויפערזעצונג פון חמשה חמשי תורה אויף פוילישע פון ארינגטאלוסט ראבינער ד"ר יוסף מו־זעס, מיטגליד פון א רייה פוילישע אר־יענטאליסטישע געזעלשאפטען אין אוי־מאר פון א צאהל ווייסענשאפטליכע אר־יענטאליסטישע ארבייטען אין מיטאר־בייטער פון ווייסענשאפטליכע צייטשריפ־טען.

די איבערזעצונג פון תנ"ך פון ד"ר מוזעס, וועלכע איז געמאכט אין א קלא־סישער פוילישער שפראך, איז די צווייטע איבערזעצונג פון תנ"ך אין פוילישע, וואס איז געמאכט דורך א יוד פון ארי־גינאל די ערשטע איבערזעצונג האט געמאכט אין סוף פון פארגען יאהר־דיגערט דער פערשטארבענער ראבינער ד"ר צילקאוו. די דאזיגע איבערזעצונג איז שיין נענצליך אויסגעשעפט.

דערווייל זענען ערשינען די ספרים בראשית, שמות און ויקרא. די ספרים במדבר און דברים זענען שוין אין דרוק. די נביאים און כתובים ווערען איצט צוגעגרייט צום דרוק.

—§—

דער וואטיקאן וועט האבען אן'אייגענע באהן

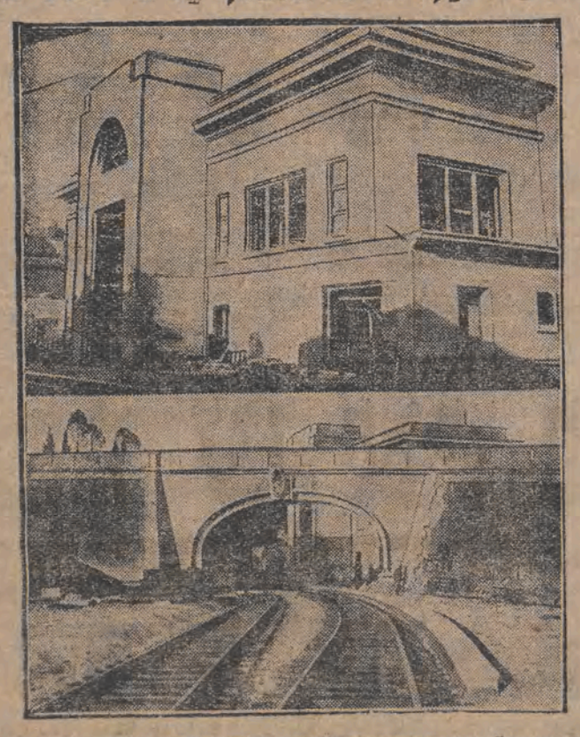

דער וואקזאל אין אייזענבאהן־ליניע, וואס ווערצן שוין פערענדיגט.

נייער בודזשעט וועט האבען א דעפיציט נישט פון א פאר צעהנדליג, נאר פון א פאר הונדערט מיליאן זל.

די שארפע חלוקי־דעות אין ב. ב. - קלוב וועגען דער וויטערדיגער ווירטשאפטס־פאליטיק. — וואו איז דער אויסוועג? — יפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע

דער פרעזידענט־בודזשעט אויפ'ן יאהר 1952/53 איז אנגענומען געווארען דורכ'ן דומא אין דער דריטער לעזונג. די רעבאטע אויבער'ן בודזשעט איז געגאנגען אין אזא שנעלען טעמפּאָ, אז די עפענטליכקייט האט נושם פעוועזען צו גפירפאלען דעם גאנג פון דער רעבאטע, אין אפילו די פרעסע האט נושם געהאט עגם אויספירליך בעהאנדלען די בעזונדערע פונקטן פון די מיטלען מעריטס. די פרעסע בעהאנדעלט דעם רובער דעם בודזשעט אין אלגעמיין, אפשטעלונג זיך דערבייאויף דער נאנצער ווירטשאפטליכער פאליטיק. אבער דאס פארקלערן פון געוועזענע סאציאליסטן. די שווערע פינאנציעלע לאגע פון דער מלוכה פארשטעהט זיך אלץ נייע אפשפארונגען און בודזשעט. א טייל פארשטעהער פון רע־גירונגס־לאגער זאגען זיך ארויס בפלי־ריש פאר א רעדוקציע פון די סאציאלע פערזיכערונגען, אנדערע ווידער זענען נעגנער פון אזעלכע אפשפארונגען, פער־קעהרט, זיי פערלאנגען נאך אינטענסיווי־רען נייע פערזיכערונגען.

„מ'מוז האבען 555 הפחות א געזונטע פערשטענדיגונג א געזונטען הסכם בנוגע די דרונגענדע שריט אויפ'ן ווירטשאפט־ליכען און פינאנציעלען געבוט. דערווייל אבער זעהט מען אין רעגירונגס־לאגער א קנויל פון אנשויאונגען און פאסטילאטען וואס זענען זיך סותר איינע די צווייטע.

די רעגירונג קוקט זיך צו צו די רע־בעגושען און שווייגט, די בעפעלקערונג וויל אבער ווישען צו וואסערע ווירט־שאפטליכע ארדנונג געהט די מליכה. זי וויל ווענינסטענס ווישען, וואס וועט זיין מארגען".

אויך דער „ראבאטניק" דערט וועגען די אונערלוכע רעבוגגען אין ב. ב. קלוב. „ווער עס קוקט זיך צו צו דער אונגער־לוכער מחלוקה אין ב. ב. קלוב, דער קאמף פון אזון גרופע געגען דער צווייטער, פאר דעם דאזיגען הערט אויף דאס דאזיגע בוילר צו זיין א פערוואלונג אין ווערט שוין שווערהאפט, מסתם ער זעהט די גאנצע אונגערלטונקטע אין הולפסלאזונקטע פון יאנצען לאגער, אין וועמעס הענד עס געפונט זיך דער גורל פון גאר מאי'ריגען פוילען.

פאר דער דאזיגער הולפסלאזונקטע איז פארהאן לעת עתה נאר אזון וועג. דער וועג פון לעלטסטען ווידערשטאנד. לעת עתה וועט מען פערקלעגערן די חוצאות פאר עמערגענטען, די רענטען פאר קרונס־אונוואלידען, ארבעטלאזיגען פון לייגען די מליכה־בעאמטע ציזאמען מיט א רעדוקציע פון די דאזיגע בע־אמטע.

„לאמיר אויף א ווילע אויפשטעלען און א זעט דעם סענטומענט פאר'ן גורל פון די מענשען, וואס וועלען געטראפען ווערען פון די דאזיגע אינשפארונגען, און נעמען און אלט נאר די אונטערע־סען פון ווירטשאפטליכען לעבען. דאס פערקלעגערן די הכנסות פון מיליאנען געבריכלעכער וועט נאר פארקומען די קאנ־סומציע, און בפילא וועלען נאלמערהר פאלען די הכנסות פון דער מליכה.

„אין וואס וויטער?! ווען מ'וועלען זיך אויסשפען די אלע אפשפארונגען בוי דער לעצטער גרענץ, ווען אלע רעזער־ווען וועלען זיך אויפלעזען און מ'וועט שוין האבען קאנסומירט דעם נעטס 100 מיליאנען קרעדיט פון דער עמוסי־באנק, וואס וועט קומען דערנאך?

„מ'האט אנגענומען מוט א לטלט האריז א בודזשעט מוט א רעפיוט. עס געהט דא נושם און דעם דעפיוט פון די 77 מיליאן, וואס זענען פאראויסגע־זעהן אין בודזשעט. אבער יעדער ווייס, אז דער פאקטישער דעפיוט פון נעטס בודזשעט וועט בעטרעפען נושם א פאר צעהנדליג מיליאן נאר א פאר הונדערט מיליאן, מחמת די פאראויסגעזעהענע הכנסות וועלען ענטוישען. די פראדוקציע און דער האנדעל שרומפען אין פון טאג צו טאג, מ'מערען זיך די באנקראטען מ'וואקסט די אלגעמיינע ארומטעט. עס טרוקענען אין בוי אזו א סך גוכער די הכנסה־קוועלען, ווי בוי אלע אנדערע מולכות, הגם אויך יענע לענדער פון קרי־זיס.

„מ'וועלן דא נושם העלפען דאס בע־שטימען נייע שטייערן, וואס מ'ווייס נוט ווער און פון וואס מ'וועט קענען בעצאה־לען.

„וואו און דער אויסוועג? וואס ווי־טער? — אט מוט די דאזיגע פראגען פערענדיגט די אפאוויציע־רעדע אויבער אפשאצונג אובער דעם אנגענומענעם בודזשעט.

פראצעס וועגן דערריזען־ירושה

נאך דעם פערשטארבענעם יודישען מיליאנער פון ווייטען מזרח אהרן האריזון

שאנגאי. (ימא) עורא אברהם האריזון, וועלכער פערמענדערט אויף דער ירושה פון 150 מיליאן דאלאר נאך דעם פערשטארבענעם יודישען מיליאנער אהרן האריזון, האט זיך געווענדעט נאך יודישער שיין צום קענג פון אי־ראק, פון־וזו. עורא האריזון שטיצט זיך אויף דעם, וואס דער פערשטארבענער מיליאנער, וועלכער איז געבוירען געווארען אין באגדאד און האט פונגמאל אין ענגלאנד נושם געוואוינט, האט זיך נושם געקאנט רעלענען פאר קיין בו־מישען בורגער, נאר פאר א בורגער פון אירא. לויט די געזעצען פון אירא, אויב ווער עס איז לאזט אובער א צואה וועגען א גרויסער ירושה, קאן בלויז אזון דרומעל אפגענעבען ווערען דער פערזאן, אויף וועלכער די צואה ווייזט אן, דאיעיען די אובריגע צוויי דרומעל דאר־פען צי־מוילט ווערען צווישען די אובריגע קרי־בים.

ווי בעקאנט, איז צוויי וואכען נאך'ן טויט פון האריזון געעפענט געווארען די צואה, פון ווועלכער דער ירושה עורא האריזון, אז פון'ן פראגעם זאל אובער דער ירושה בעשטימט ווע־רען זא געריכטס־קוראטעל.

ציריק געעפענט די „ארט"־אינסטי־טוציעס איז בריסק

בריסק. (ימא) נאך לאנגע פער־האנדלונגען איז געקומען צו א הסכם צווי־שען דעם פערבאנד פון הונגען „ארט" מיט דעם נייעם אויסגעוועהלטען „ארט"־קאמיטעט בנוגע ציריק עפענען די אנ־שטאלטען פון „ארט", וועלכע זענען גע־וואָרען געשלאסען אנפאנג הענט־גען חודש.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז דאָ־נערשטאג דעם 12. ה.ח. בענעמט געווארען די טעמונקטע פון אלע אפטייל נגען פון הונגען „ארט".

—§—

דייטשע אונ'ווערזיטעט אין שאנכאי

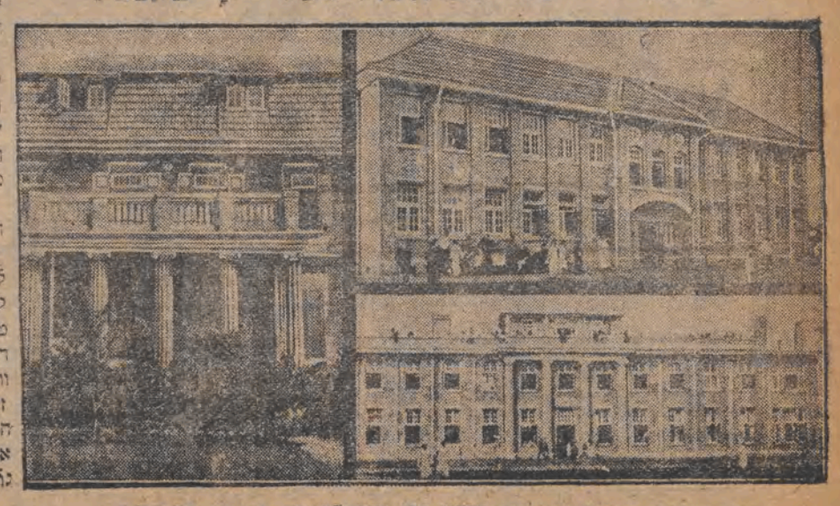

די דאזיגע בנינים שטעהען איצט אין מיטעלפונקט פון די שלאכטען.

די גרויסע פרעסט איז אמעריקא

א פישער־דאמפער אין באסטאן אין א פאנטאסטישען פאנצער בון איין.

נישטא קיין געהיימער רוסיש־יאפאנישער אפמאך

מאסקווא (סב.) די אפיציעלע רו־סישע טעלעגראפען־אגענטור „טאס" לויטענט אף די קלאנגען וועגען א געהיי־מען רוסיש־יאפאנישען אפמאך, ווענען מאנדזשוריען. די קלאנגען זענען עגט־שטאנען צוליב דעם, וואס דאסלאנד האט זיך מיט א צטם צוריק געווענדעט צו יאפאן וועגען שליסען א נושם־אנגריף פאקט.

עקסטרא זיצונג פון פעלקער־בונד

וועט צוזאמענגערופען ווערען אין 2 וואכען ארום

גענף (סב.) די לוגעווישע דעלעגא־ציע אין דעצידירט אנצוהאלטען די פע־דרונג וועגען צוזאמענגרופען אנ'עקס־טרא פערזאמלונג פון פלענום פון פעל־קער־בונד. דער ראט אין דערוויבער גע־צוואוגען די דאזיגע פארערונג נאך־צוקומען. די עקסטרע זיצונג וועט פאר־קומען סוף הענטען הורש. לויט אלע ווארשיינלוכקייטען וועט די דאזיגע זי־צונג זיין רעד אין טראגישע מאמענטען.

פעלקער־בונד ערהאלטען דעם קאנסאלאר־בעריכט פון שאנכאי

גענף (סב.) דער גענעראל־סעקרע־טאר פון פעלקער־בונד דרומאנד האט הענט פערעפענטלוכט דעם צווייטען קאנסולאר בעריכט פון שאנגאי פון 12 ר. ח. דער בעריכט רעדט ארום די גע־שעהענישען זיט דעם 29 יאנואר און שמעלט פעסט, אז די פענדלוכע אקציע פון בוידע צדדים און אין פיל גאנג. דער וואפען־שטילשטאנד, וואס איז גע־שלאסען געווארען און כסדר געבראכען געווארען. יערע פון די צדדים בעשול־דיגט דעם צווייטען צד און ברעכען דעם אפמאך. דער בעריכט גוט אובער דעם גאנצען פערלויף פון די קאמפען.

צוריק געעפענט די „ארט"־אינסטי־טוציעס איז בריסק

בריסק. (ימא) נאך לאנגע פער־האנדלונגען איז געקומען צו א הסכם צווי־שען דעם פערבאנד פון הונגען „ארט" מיט דעם נייעם אויסגעוועהלטען „ארט"־קאמיטעט בנוגע ציריק עפענען די אנ־שטאלטען פון „ארט", וועלכע זענען גע־וואָרען געשלאסען אנפאנג הענט־גען חודש.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז דאָ־נערשטאג דעם 12. ה.ח. בענעמט געווארען די טעמונקטע פון אלע אפטייל נגען פון הונגען „ארט".

—§—

דער תנ"ך

אין א נייער פוילישער איבערזעצונג

לעמבערג (ימא) אין בוכער־פער־לאג פון ח' שמחה פרוניר אין פשע־מ:של איז ערשינען א נייע אויפערזעצונג פון חמשה חמשי תורה אויף פוילוש פון פרופעסאר יוסף מו־זעס, מיטגליד פון א רייה פוילישע אר־יענטאליסטישע געזעלשאפטען אין אוי־מאר פון א צאהל ווייסענשאפטליכע אר־יענטאליסטישע ארבייטען אין מיטאר־בייטער פון ווייסענשאפטליכע צייטשריפ־טען.

די איבערזעצונג פון תנ"ך פון ד"ר מוזעס, וועלכע איז געמאכט אין א קלא־סישער פוילישער שפראך, איז די צווייט־טע איבערזעצונג פון תנ"ך אין פוילוש, וואס איז געמאכט דורך א יוד פון אר־גינאל די ערשטע איבערזעצונג האט געמאכט אין סוף פון פארגען יאהר־דיגערט דער פערשטארבענער ראבינער ד"ר צילקאוו. די דאזיגע איבערזעצונג איז שיין נענצליך אויסגעשעפט.

דערווייל זענען ערשינען די ספרים בראשית, שמות און ויקרא. די ספרים במדבר און דברים זענען שוין אין דרוק. די נביאים און כתובים ווערען איצט צוגעגרייט צום דרוק.

—§—

די גרויסע פרעסט איז אמעריקא

א פישער־דאמפער אין באסטאן אין א פאנטאסטישען פאנצער בון איין.

פראצעס וועגן דערריזען־ירושה

נאך דעם פערשטארבענעם יודישען מיליאנער פון ווייטען מזרח אהרן האריזון

שאנגאי. (ימא) עורא אברהם האריזון, וועלכער פערמענדערט אויף דער ירושה פון 150 מיליאן דאלאר נאך דעם פערשטארבענעם יודישען מיליאנער אהרן האריזון, האט זיך געווענדעט נאך יודישער שיין צום קענג פון אי־ראק, פון־וזו. עורא האריזון שטיצט זיך אויף דעם, וואס דער פערשטארבענער מיליאנער, וועלכער איז געבוירען געווארען אין באגדאד און האט פונגמאל אין ענגלאנד נושם געוואוינט, האט זיך נושם געקאנט רעלענען פאר קיין בו־מישען בורגער, נאר פאר א בורגער פון אירא. לויט די געזעצען פון אירא, אויב ווער עס איז לאזט אובער א צואה וועגען א גרויסער ירושה, קאן בלויז אזון דרומעל אפגענעבען ווערען דער פערזאן, אויף וועלכער די צואה ווייזט אן, דאיעיען די אובריגע צוויי דרומעל דאר־פען צי־מוילט ווערען די אובריגע קרי־בים.

ווי בעקאנט, איז צוויי וואכען נאך'ן טויט פון האריזון געעפענט געווארען די צואה, פון ווועלכער דער ירושה עורא האריזון, אז פון'ן פראגעם זאל אובער דער ירושה בעשטימט ווע־רען זא געריכטס־קוראטעל.

די קאטאסטראפע איז מאניעסטי

ביקאדעסט. (ימא) ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז דעם שטעטעל מאינעס־טי. וואס איז בעוואוינט דמעט אויס־שליסליך דורך יודען, געווען פיל גרעסער ווי עס איז געווען ווענען אודר מיטמ־מוילט איז די ערשטע מעלדונגען. דאס פייער האט פערנוכטעט 54 חיזיר וואס זענען געווען בעוואוינט אויסשליסליך דורך יודען א גאנצער שטאט־קוואדראט, וואס איז בעשטאנען פון 4 גאסען. איז אונגאנצען אויסגעלעגט געווארען מיט דער ערד. בעת דער שרפה האבען זיך אפגעשפולט הארצרייסענדע מצעגעס פון פאנוק און שרעק.

עס איז דא א חשד, אז די שרפה איז ארויסגערופען געווארען דורך א פערברע־כערישער האנד. די פאליציי פיהרט א שטרענגע אויספאשונג.

אין פארלאמענט האט דעפ. בירנבאום אויפגעפארערט די רעגירונג אנצוהייבען א הילפס־אקציע פאר די געלייטענע.

„ציק" בעשטימט א נייעם צענטראל־קאמיטעט פון „קאמזעט"

מאסקווא. (ימא) אין נעטעם קא־מיטעט פאר יודישער קולטור־ארבעט אין ראטען־פערבאנד (קאמזעט), וואס איז בעשטימט געווארען דורכ'ן פרעזידיום פון אלפערבאנדישען „צוק", געהען ארין 13 יודען און 9 נושם־יודען.

פארזיצער פון „קאמזעט" בלייבט ווי בוי אויצט פיאטר סמירנאוויטש, אלס זיין שטעל־פערטרעטער איז, אנשטאט מע־רעזשנ'ען בעשטימט געווארען בארוס טראצקי. אנ'אנראנאם, וועלכער האט בוי אויצט פערנומען פערשידענע מלוכה־שטעלען און „פומער־צענטער", „צוקער־צענטער" און בעזארגונגס־קאמיסאריאט (נאראקאמסנאב). אלס מיטגלידער פון קאמיטעט נעהען ארין דומאנשטיין, ווייגשטיין (ראבמיעל), משה לומוזאקאָ, יאנקעל לעווין, מ. קאטעל, פארזיצער פון איקראאנישען קאמזעט, דער יודיש־קא־מיטעטישער מיר איז איקראאינא ל. אבראם און אנדערע.

צווישען די מעהר־בעוואוסטע פערזאָ־נען פערלעגט ווערען טשיצקאקאיע, נעזו. נען פערדרעגט ווערען טשיצקאיע, נעזו. פארזיצער פון ווייט־מזרח'ישען אויס־פוהר־קאמיטעט און אויצטיגער פארזי־צער פון דער בידזשעט־קאמיסיע בייט „ציק" א. פיצענקא, אויצטיגער פארזי־צער פון ווייט־מזרח'ישען אויספוהר־קא־מיטעט און באגראנאוו, א פארשטעהער פון קאמיסאריאט פאר לאנדווירטשאפט.

—*—

א מאלעריש ווינטער־בילד פון לאנדאן

די לייב־וואך פון ענגלישען קעניג קומט אן אין שניי־שטורם פאר'ן ביקינגהאם־פאלאץ

לאדזער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Lodz, Piotrkowska 16 Skr. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונד
ווישט בשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען ניט צוריקגעשיקט.

מעז דערהיט זיך פעדיגעז

די טרויערונג לאגע פון ירושלים האנדווערקער פערשאפט שוין זמט א לענגערע צייט פיל זאר אלע עהרלוכע ירושלמ האנדווערקער-מוער. פון קרמונים און וואס די ירושלמ מלאכה זוך געפינען אין א אויסנאהמס-צושטאנד. פאר'ן יידישן בעל-מלאכה איז געווען אפגעצייכנט דער וועג צו דער פאר-שול, די צע כען האבען אדם נושט געוואלט האבען אין זמער מומען. ער איז נושט געווען ארגאנזירט אין קיין פעראינען, ער איז נעווען סט עקאנאמיש, סט גרעזלשאפט-לוך, סט פאליטיש א מוטע שוכט און ירושען פאלק.

א נגע וועגרונג אין דער לאגע פון ירושען האנדווערקער און פוילען, איז אנגעגעטרעטען אין די יאהרען הארט פאר דער מלחמה, ווען עטליכע ווארומע יידען מיט קורשראט בראש האבען נענומען ארגאנזירען דעם געשאפענעם ירושען האנדווערקער און דערהויבען אהם אין זינגע אונגענע- אויגען אלס קלאם.

פון יענער צייט זענען שוין פיל וואס-טערן אפגעפלאסען, די עקאנאמישע לאגע פון ירושען האנדווערקער האט זיך פולפאד פערערגערט; די עצלען גזירה, די שווערע שטייער-שטראף און אנדערע ארות האבען ראונגערט טויזענדער ירו-שע האנדווערקער, וואס ארבעטען אלץ ווייניגער מיט דער צייט, אלץ מער מוזן די אלטע מלשירים, קאנען נושט די מארערנע טעלנוק פון האנד-ווערק און מוזען פאלען אין דער קאנ-קורענץ מיט'ן נושט ירושען געשולטען האנדווערקער, וואס האט געענרונגס די פאר-שול און האט אונטער זיך די שטו-צע פון דער מאלכה.

אויצט איז די לאגע געווארען כמש יאמאסטראפאל און מען מוז מוז מוט אלע מיטלען זעהן צו ראטעווען, וואס עס לאוט זיך נאך ראטעווען און אט איז הוך דער אינוציאטיוו פון „ארט", די געזעלשאפט, וואס זארגט פאר דער דער ירושער מלאה, געשאפען געווארען דער אויבעראט פון אלע ירושע האנד-ווערקער און לארז, וואס זען אויפגעבע איז געווען צו שטארקען די רייהען און דער אויסגעהונגערטען ירושען האנד-ווערקער.

עס איז ווירקליך געווען א שעת-הכושר. די עהרלוכע האנדווערקער-מוער האבען געגלויבט, אז ענדליך זענען גע-בראכען געווארען די מחיצות, וואס מוזען פונאנדער מענשען מוט גלייך אונטערעסען צוליב פאליטישע צוליען, נאך דא האט זיך ווידער ארענגעלעגט דער שטן המשחית און די פעראינינגונג פון ירושען האנדווערקער-קאמער און לארז שנעט צו זען אולטאריש.

אבער צו וועלען די ירושע האנד-ווערקער זיך ענדליך נושט בעווענען, אז דאס בערעט א טויט-קלאפ פאר'ן ירו-שען בעל-מלאכה? צו וועלען זיי סוף כל סוף נושט פערשטעהן, אז מוט'ן אראפ-ווארפען אונער אויפ'ן אנדערן די שולד פארן דורכפאל פון נויטזיג פרוב. ווען די לאגע איז אבער זיך נושט בעטען?

עס איז א טרויערונג מוסדערשטענד-נוש, עס איז א פאטום, וואס הענגט אי-בער'ן קאפ פון ירושען האנדווערקער און לאזט אזהם נושט זיך פעראינינגען, כדי צו לענען ארויסקומען פון תהום פון עלענד און פערצווייפלונג.

די פעראינינגונג פון ירושען האנד-ווערקער און אזא שעת חירום, ווי אויצט איז א הייליג געבאט פון דער שעה. דער ירושער האנדווערקער מוז זיך בעווענען. מען מאר נושט לאזען אונטערגעהן דעם אויבער-ראט, אט דעם פרוב פון נויטען הילען און אחדות, מען מוז מוט אלע כחות זעהן צו דערהאלטען די פאזיציע און ווען די מאכט אפילו דעם אויבער-ראט נושט לענגאלזוזרען, ווען זיך גע-פינען א אנדער וועג פון פעראינינגונג.

די ירודשע האנדווערקער מארען נושט לאזען אונטערגעהן דעם אויבער-ראט.

ד. א.

ספינקעס און קאלנערס אויף גילא...

אין ווילנער „סלאווע" איז אנגע-דרוקט א טשעקאווע נאטיץ וועגען דער קאנטראל און אינפארמאציע-ביורא ביי דער פינאנס-קאמער. אין דער נאטיץ ווערט דערצעהלט, אז די קאנטראל און אינפארמאציע-ביורא האט דרצהענדיג מיט שטראפען צוגעשיקט א בריף צו די איינגענטימערס פון די גאלאנטעריע-געשעפטען אין ווילנא, זיי זאלען אין משך פון צוויי טעג צושיקען א גענויע רשימה פון די הורט און דעטאל פריי-זען פון אלע סחורות, יועלכע זיי פער-קויפען. דערביי זאלען די סוחרים פעסט-שטעלען וויפיל סחורה געהט אריין אין א קילא און עס אריינשרייבען אין א סארמוליאר ליסט'ן סדר: פונקט 15 — קראגעלעך; פונקט 20 — ספינקעס; פונקט 24 — „פאדוויאנזקעס;" פונקט 37 — דאמען-קאמבינען; פונקט — 39 דאמען-ליפטשיקעס א. א. וו. דהיינו: וויפיל ספינקעס, קראגעלעך א. א. וו. געהט אריין אין א קילא.

אין די „סלאווע" פערענדיגט:

ס'איז נאך ביז יעצט נושט געהערט געווארען, אז אין א גאלאנטעריע-געשעפט זאל מען, ווי אין אנ'אפטייק, פערקויפען קראגעלעך, ספינקעס און אנדערע סחורות אויפ'ן וואג. דערביי שטעלט זיך נאך א פראגע, ווי אזוי דארף מען וועגען מיט דער פאקונג אדער אן דער פאקונג? די סחורה ווערט דאך צוגעשיקט אין פאקונג דורך דער פאסט, אדער מיט דער באהן... און אט די פאקונג פון זאקען אדער ספינקעס וועגט דאך דריי מאל אזוי פיל, ווי די כחוסה גופא. שעהן וועט אזוי ארום אויסזעהן דער שטייער, וועלכער וועט אויסגעמאסטען ווערען אויפ'ן סמך פון אזא מין פינאנדערווצגען סחורה.

בראגעריע פון סלאוואס שען פיהרער טוסקא

דער סלאוואקישער פראפעסאר טוסקא, וועלכער איז אין 1929 פערמשפט גע-וארען צו 15 יאהר שווערע תפיסה, איז אויבערגעפיהרט געווארען און דער תפיסה פון פרעסידענט פון טשעכאסלאוואקישען יוסטיץ פערארדנונג פון טשעכאסלאוואקישען יוסטיץ-מיניסטער, וויל עס דראהט אזהם פלינד צו ווערען. טוסקא, וואס האט געקעמפט פאר דער אויטאנאמיע פון סלאוואקיען, איז אויצט פון אלע זייגע פארטיי-חברים פערלאזען גע-ווארען.

אויך די יודען אין צפון-אפריקא ליידען שווער פון דעם קריזיס

(א בריף פון פאריז צום „לאדזער טאגעבלאט" -:- פון י. שעכטמאן

די יודען פון טוניס, אלזשיר און מאראקא זענען קיינמאל נישט געווען נישט נאר רייך, נאר אפילו נישט וואוילהאבענד. נגידים זענען צווישען זיי שטענדיג געווען א יוצא מן הכלל. 80 ביז 90 פראצ. פון זיי זענען קליינ-הענדלער, אדער בעלי-מלאכות. און גראד דער דאזיגער עלעמענט שטעהט איצט אין צפון-אפריקא אויפ'ן ברעג פון א פולשטענדיג קאטאסטראפע. קיין אייגענע קאפיטאלען צו פיהרען זיין געוועלבעל, אדער זיין ווערקשטאט, האט דער יוד אין די לענדער קיינמאל נישט געהאט. ער האט זיך געהאלטען איבער'ן וואסער אויסשליסליך א דאנק די הלואות פון די ארטיגע בענק. אין א מעהר-ווייניגער נארמאלער צייט האט בען די בענק גערן געגעבען קרעדיט יודישע קליינע סוחרים און האנדווער-קער, וועלכע האבען געהאט א פער-דינטען שם פון עהרליכע מענשען און פינקטליכע צאהלער. איצט אבער, בעת עס איז געקומען דער גרויסער קרעדיט-קריזיס, האט זיך די לאגע ראדיקאל געצנדערט. די בענק שטיצען הויפט-זעכליך גרעסערע אונטערנעהמונגען, אין וועלכע זיי האבען שוין פריהער אינוועסטירט בעדייטענדע סומעס. ווען אזא אינטערנעהמונג — דאס קומט איצט פאר כמעט טאג-טעגליך — שטעהט פאר א סכנה פון א באנקראט, גיט איהר די באנק ווייטערע קרעדיטען כדי צו ראטעווען די פריהערדיגע הלואות, אום צו סאנירען די אונטערנעהמונג, פאר'ן יורישען קליינהענדלער, אדער בעל-מלאכה בלייבט קיין געלד נישט. די בענק זענען פאר איהם פערשפארט, און בעת ער דארף נויטיג האבען עט-ליכע הונדערט פראנק, כדי צו בעצאה-לען פאר סחורה אדער פאר רויהמא-טעריאל, האט ער נישט וואו דאס געלד צו בעקומען. הונדערטער קליינע יודי-שע אונטערנעהמונגען ווערען צוליב דעם רואינירט.

נישט א סך בעסער איז דער גורל פון די ווענען עס איז גע-לונגען צו בעקומען קרעדיט פון פרי-וואטע קוועלען, „פריוואטע קוועלען" איז אין צפון-אפריקא א דיפלאמאטי-שער אויסדרוק, וואס בעדייט וואוכ-רער. אין די דאזיגע לענדער בעל-בית-עוועט דער וואוכערער אינבאנרחמנות דאך געפונען פאר נויטען צו גרונדע דעם „פערבאנד פון פראנצ-סאלראטען יודישע שטאטס-בירגער".

* * *

דאס נאמענדיגע חוטלער'ן פאר זשאנדארמען-קאמיסאר איז דעם גלע-נעם שטעטעל רילבורגדיזשע אין מו-רינגען, כדי אזוי ארים צו ווערען א דייטשער בירגער און קאנען קאנ'ידורען אויפ'ן אמט פון מליכה-פרעזידענט, האט די דייטשע יורישטען אויפמערזאם גע-מאכט אויף עטלעכע מעתים אין דער קאנסטיטוציע בנוגע מלוכה-פרעזידענט וואהלען. אין אמעריקא מוז דער פרעזי-דענט זען א געבוירענער אמעריקאנער. בלויז אנ'אמעריקאנער קאן נושט גע-וועהלט ווערען; אין פראנקרייך קאן אויך נושט געוועהלט ווערען אלס פרע-זידענט איינער, וואס שטאמט פון א מלוכה-דינאסטיע. דאס דארף אויסגעבע-סערט צו ווערען.

דער סאציאלוסטישער „אבענד" כלערט אויף, פאר'וואס הוטלער און גע-בלובען „שטאטענלאז". ער שטאמט פון ברומבערג, א קלוגן שטעטל און עסטרייך, נעבען דער בוהמישער גרעניץ. אין יאהר 1912 איז ער געקומען קיין מונכען. צום מיליטער-דינסט איז עסטרייך האט ער זיך נושט געמאלדען און דארט פער-רעכנט אלס דעזערטיר און ער טאר ער היום קיין עסטרייך נושט קומען. אין יאהר 1914, דעם 5. אויגוסט, האט הוט-לער, מורא האבענדיג, אז בוהמרן זאל אזהם נושט ארויסשיקען קיין עסטרייך, וואו ער וואלט שטארק בעשטראפט גע-וארען, זיך געמאלדען אלס פרעזיוולונגער אין בוהמישען מיליטער. אין 1923 האט ער „געפונען" אין בעקומען א שטראף: 5 יאהר שווערע תפיסה. נאך עטלעכע חדשים זיצען אין ער, צווישען אנדערע דורך אנ'אלגעמיינע אמנעסטיע בעפרייט געווארען, ער איז אבער גע-טורט אלס א „פארבעשטראפטער" אין א פארבעשטראפטען גוט מען נושט קיין בירגער-רעכט. דערוייבער האט ד"ר פרינץ אזהם נאמענורט פאר א זשאנדארם-קאמיסאר. דו מעשה איז אזהם אבער. ווי בעקאנט, נושט געלונגען.

דער „אייזערנער פראנט" אין דייטשלאנד
און די פערצווייפלונג פון די דייטשע יודען

בעריהמטער דייטשער פאליטיקער און פובליציסט ד"ר נעארג בערנהארד זוכט א תיקון פאר דער יודישער נשמה,—וואס האבען בעשלאסען די געווען יודישע פראנט-סאלדאטן?—נאכאמאל וועגן היטלער'ס בירגערשאפט און ד"ר פריקס טריק

(א בריף פון בערלין צום „לאדזער טאגעבלאט") -:- פון י. מ. גליקסמאן

דו מעג האט דער „פערבאנד פון דו-פראנט-סאלדאטען יודישע שטאטס-בור-גער" עינלופגערופען א נרויסע בעראטונג, וו אזוי צו דעבאטירען און אויצטונען מצב פון דעטשלאנד בכלל און פון דו דייטשע יודען בפרט. דער רעפערענט און נעווען פראפ. נעארג בערנהארד, אויגער פון דו ערשטקלאסיגסטע פובליצוסטען און פא-לומוקע און דייטשלאנד.

„דער פראנצויזישער פולאזאד פון 18-טען יאהרהונדערט, מאנטעסקיע — האט פראפ. בערנהארד געזאגט — האט אין זען בוך וועגען רוים אויסגעפונען, אז דו סיבה, פארוואס דו אלטע רוים איז אונ-טערגעגאנגען, און געווען דאס, וואס זו האט געענדערט איהר ערשטע מאקטיק און מעטאדע און געוואלט זיך צופאסען צו א נייער מאקטיק און מאדערנע מע-טאדען. אין גלייך, אז אויך אראלה הוט-לער האט פון דעם מאמענט, וואס ער האט זיך אפגעזאגט פון זיין אלטער מע-טאדע — דעם „פוטש-וועג" — אין וויל ווערען לענגאל, פערלוירען זיין גאנצער פרעסטיזש. דאס „דרוטש דער" קאן נאר צוזאמענד-קומען דורך א „פוטש", אבער נושט דורך א מעהרהייט פון 50 פראצ. וועהלער, אויף וועלכע הוטלער רעכענט, און דערוייבער האלט אזהר, אז דאס „דרו-טש דער" וועט נושט מעהר צוזאמענ-קומען. עס איז נושט אויסשלאסען א קאאליציע-רעגירונג מיט נאציאנאל-סאצ-יאליסטען, אזוי ווי עס איז געווען אין טורינגען און עס איז אויצט אין ברונ-שווייג, אבער אויך האלט אזא רעגירונג פאר נושט געפעהרליך און אזא רעגירונג וועט אויך גארנושט אויפטין אין גאר-נושט ענדערן. די געוועזענע נאצוס-רעגי-רונג מיט'ן ד"ר פרוק און מוריינגען האט באמת און משר פון איהר ממשלה בע-ווזען אפצושאפען דעם דרישאז-באנד-מאנ'ן און אנגעזופיהרען א נייע תפילה אין די שולען, וועלכע דאס רייכס-גערוכט דאס, אגב, אפגעשאפט פאר איהר אינ-געוועזלוקטס... עטוואס עהנליכעס וועט אויך טון א רייכס-קאאליציע-רעגירונג, אבער נושט מעהר.

וואס שייך דעם יודיש-פאלטישען מצב האט דער רעדנער אויסגעפיהרט: און די ערשטע 4 יאהר פון דער רעפוב-ליקאנישער רעגירונג, בשעת די רעגירונג האט זיך געהאלטען און רעווזן: פאר יערען פעהוגען און טוכטיגען בירגער — א פרייער ווענ צו אלע מליכה-פאסטענס, האבען מאקו א סך יורען פערגומען און אלע אמטען הויכע פאסטענס. אבער ווי דער אנטיסעמיטיזם האט זיך גע-שטארקט, האבען אפילו פארטיען, וואס וולען גולטען פאר נושט-אנטיסעמיטיש, קיין יורען מעהר צו קען פאסטען נושט צוגעלאזט. וואס פאר א טראגעדיע איז עס פאר א מענש, וואס פיהלט אין זיך א שאפענס-פח אין נאר זיין יודישקייט און פאר אזהם די מגיעה נושט צו קא-גען דאס ארויסווייזען! — פערשטעהט יעדער.

— דער טעב פון אונערע קונדער און די שולען און אויך זעהר א טרויערונגער. זעמערע חברים ווייזען זיך ארויס אויף יע-דען שריט, אז זיי זענען דא „פרעמדע", וואס אין אונערע צוטען האבען מיר אזוינס נושט געפיהלט. איך געפון, אז די שול-קונדער דארפען גאך דער שול-צייט זיך אנשלוסען און ספעציעל-יודי-שע פעראינען. דארט וועלען זיי געפינען א חיזוק אין וועלען נושט ארטגעפאלען אין קען יאוש. בכלל דארפען יודען זיער יודישקייט נושט פערבעהאלטען.

דר. טריק

זען אויך אונזער פערהאלטנוש צו די מזרח-יודען דורכאויס פערבעסערן. איך געפין אזן, אז דער אונטערגער מצב וועט נאך אנהאלטען א גאנצען דור.

בעת דער דוסקוסיע האבען די רעד-נער אנגעוויזען, אז בערנהארד'ס מונונג לגבי דעם נאציאנאל-סאציאליזם און צו אפטומוסמוש. זיי האבען אויפגעגע-רערט, אז אלע זאלען זיך אנטשרייבען אין „אייזערנעם פראנט" אין זען נרויס צוזאמען מיט אלע רעפובליקאנער אויפ-אין די שולען, וועלכע דאס רייכס-גערוכט דאס, אגב, אפגעשאפט פאר איהר אינ-געוועזלוקטס... עטוואס עהנליכעס וועט אויך טון א רייכס-קאאליציע-רעגירונג, אבער נושט מעהר.

וואס שייך דעם יודיש-פאלטישען מצב האט דער רעדנער אויסגעפיהרט: און די ערשטע 4 יאהר פון דער רעפוב-ליקאנישער רעגירונג, בשעת די רעגירונג האט זיך געהאלטען און רעווזן: פאר יערען פעהוגען און טוכטיגען בירגער — א פרייער ווענ צו אלע מליכה-פאסטענס, האבען מאקו א סך יורען פערגומען און אלע אמטען הויכע פאסטענס. אבער ווי דער אנטיסעמיטיזם האט זיך גע-שטארקט, האבען אפילו פארטיען, וואס וולען גולטען פאר נושט-אנטיסעמיטיש, קיין יורען מעהר צו קען פאסטען נושט צוגעלאזט. וואס פאר א טראגעדיע איז עס פאר א מענש, וואס פיהלט אין זיך א שאפענס-פח אין נאר זיין יודישקייט און פאר אזהם די מגיעה נושט צו קא-גען דאס ארויסווייזען! — פערשטעהט יעדער.

דער יאפאנישער שפיאן אין רוסישען גענעראל-שטאב

סענסאציאנעלע זכרונות פון ארוס'שנו א פיציר

II.

נו, און אויב ער אזא הילפלאזער קאליקע — האט דער שטאבס-קאפיטאן גערענדט צו די מילוטער-שעפען, צו די גענעראלען, צו ווענען ער האט זיך געווענדעט נאך הילף — טא פארוואס-עס האט מען נישט קיין רחמנות אויף איהם? פארוואס פערהאלט מען איהם זיין אינטאליגענץ-סענסיע. צו אלדע-שווארץ יאהר! קיינעם ארט עס גאר-נישט, אז מ'האט נאך נישט אויסגע-צ'הלט די טאג-געלטער, וואס איהם מיט אויף עסען און רייזע-הוצאות! נו, פון די אפיצערן-שכירות פאר צוויי חדשים דינסט-צייט געהט דאך אויך נישט צופיס;

און צו וואס דארף ער זיך בכלל ארומדרעהען פוסט און פאס איבער די פעטערבורגער ביוראען און אמטען — האט ער ווידער מיט הארץ געטענה'ט. ער איז שטענדיג גרייט אוועקצוגעהן צוריק אויפ'ן פראנט און פערגיכטען זיין בלוט פאר'ן וואויל פון צאר און פאטערלאנד, א מינוט, אנ'איבריגע וואלט ער דא, אין דעם וויסטען פע-ערבורג נישט געזעסען! ער וואלט שוין פון לאנג געווען אויפ'ן פראנט! מעהר נישט וואס, דער פוס לאזט זיך נאך נישט פערהיילען, אזא צרה! אזא אומגליק! עפעס אייטערט עס די וואונד און ער קען זיך צוליב דעם פון ארט נישט רירען!

איער עקסצלענץ, איהר קוקט מיך אן מיט א פערדאכט און אומצופ-ריידענהייט איהר מיינט געוויס, אז איך מיילער, אז איך בין א שווינדלער, טא אט ווייס מוהל, גיט א קוק וואס פאר שווערע קאליקע איך בין.

אינמיט'ן די רייד האט ער שוין גע-האלטען די פוס אויפ'ן שטוהל און מיט די הענד שנעל פערקאשערט דעם ברעג פון די הויזען.

— נישט נויטיג, ליבינקער, נישט נויטיג — פלעגט מען איהם, געוועהנ-ליך ענטפערן, און דער גענעראל אדער דער ביוראא-שעף האט בשעת מעשה מיט עקעל אפגעדרעהט דעם קאפ, נישט האבענדיג קיין גרויס חשק אנצוקוקען דעם אפיצערס אייטערדיגע וואונדען.

און מערקווירדיג איז געווען, וואס אלצמאל פלעגט ער מיט זייגע בקשות און פאדערונגען, טרעפען גראד נישט דא וואו ער האט בעדארפס. פלעגט מען איהם מוזען פיהרען און ווייזען, רעקא-מענדירען אין דער אדער יענער מילי-טערישער ביוראא.

בעקומענדיג דעם געוואונשענעם דא-קומענט פלעגט ער מיט א אין יאטישער מינע בעדאנקען און פלעגט דערבייי רייבען די הענד, אדער ער האט מיט א שטילער הכנעה דיגער שטים ארויס-גערעדט:

— נעמט נישט פאר אומגיט, איהר קענט מיר אפשר אויסבארגען א פאפי-ראס? איך שטארב צו רויכערן, און נישט-טא אין קעשענע א צעבראכענער גרא-שען, און בין הויל ווי אקערשט א גע-בוירענער... ווי זאגט מען, פרימקייט איז קיין שאנד נישט, אבער א גרויסע שווייגערייי...

און אט מיט אזעלכע און ענליכע גלייכווערטלעך און אנעקדאטען, האט ער געטראפען איינצושטילען די רוגזא פון די פאמע בייזע טשינאווזיקעס. מ'האט איהם מכבד געווען מיט פאפי-ראסען און איהם דערלויבט אוועקצו-צען זיך ביי א ווינקעל פון שרייב-טיש און אט אזוי זיצענדיג, פלעגט ער מיט זיין הארציג-קינדערישער נייגצריגקייט רעדען וועגען די געשעהענישען אויפ'ן פראנט, מיט זיינע ריהרענדיגע ווערטער וועגען די מלחמה-מפלות, ארויסקריגען היבשע יריעות וועגען מצב אין דעם מיליטער.

די נישט איבערגעשפיצטע בעאמטע, האבען פשוט מיטלייד געהאט מיט דעם דאזיגען פרארימטען, נידערשלאגענעם פיעכאטע-אפיצער, מ'האט מיט איהם געפיהרט אפענהערציגע געשפרעכען, און אינפארמירט וועגען א סך מלחמה-סודות, מען האט פשוט, פון מענשליכ-קייט וועגען געוואלט בערוהיגען זיין אנגעוויטיגט הארץ, צוליב די דורכ-פאלען אויפ'ן פראנט.

און וואס מעהר מ'האט איהם דער-צעהלט, אלס שטארקער איז געוואקסען ביי איהם דער אינטערעס צו אלץ וואס מ'האט א שייכות געהאט צו דער מלחמה. אט רעכט מען אויס פאר איהם, דאכט זיך א נויטיגע אינפארמא-ציע וועגען זיינעם אנ'ענין, און דער-ווייל כאפט ער זיך אריין אויף גוך אין אירן צימער, אין צווייטען, פון איין שרייב-טיש צום אנדערן.

וואו נאר ער האט אויפגעכאפט כאטש א פאר ווערטער וועגען דער מלחמה, האט ער שוין זיך צוגעשארט נעהנטער, האט אנגעשפיצט נאז און אויערען און צוגעהערט זיך צו יעדען וואר מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט, מא-כענדיג דערביי א גרימאסע פון א נא-רעשעוואטען לעקיש.

אין יענער צייט האט שטאבס-קאפי-טאן ריבניקאוו זיך געדריגען א האטעל.

צימער נישט ווייט פון וואקזאל, הגם זיינע דאקומענטען אלס רעזערוו-אפיציר האט ער שטענדיג געהאלטען ביי זיך, האט ער פונדעסטוועגען זיך פערמאל-דען אן דאקומענטען. דערביי פלעגט ער דערצעהלען, אז זיינע דאקומענטען געפינען זיך אין דער קאמענדאנטור.

דארט אין דעם ביליגען, שמוציגען האטעל, האט ער באלד אראפגעבראכט זיינע זאכען: א טאלדרע, א קורצען פלעך און א קישען, א האנט-געמעסער, א שאגעל נייעם ששמאדאן, אין וועלכען ער האט געהאלטען וועש און א פאר ציוויל אנצוגען.

שפעטער אויפ'ן מערהער, האט די האטעל-דינערשאפט דערצעהלט, אז ער פלעגט שטענדיג קומען שפעט, אלע-מאל עטוואס ביי א שנעפסיל, געשלאג-פען האט ער נישט מעהר ווי 3-4 שצה, מצהרסטענטייל און די זאכען. פלעגט אויפשטעהן אויפ'ן בעגינען און ארומגעהן איהן אין צוריק אין צימער, אוועקגעהן פלעגט ער פארמיטאג-צייט.

פון צייט צו צייט פלעגט דער שטאבס-קאפיטאן אפשיקען אין אלע שטאטישע פארט-אמטען דעפעשען קיין איר קוטסק, כמעט אין די אלע דעפעשען האט זיך גערעדט וועגען עפעס א שווערען חו-לה וועלכער איז געווען זעהר א נאהנ-טער קרוב מיט דעם שטאבס-קאפיטאן.

און אט האט פאסירט, אז מיט דעם דאזיגען צעטומלטען און מנושמדיגען אפיצער, האט זיך צוזאמענגעטראפען, דער דעמאלס-בעקאנטער רוסישער זשורנאליסט, וולאדימיר איוואנאוויטש שטשאווינסקי.

(פארזעצונג קומט)

אויך די יודען אין צפון-אפריקא ליידען שווער פון דעם קריזיס

(א בריף פון פאריז צום „לאדזער טאגעבלאט" -:- פון י. שעכטמאן

די יודען פון טוניס, אלזשיר און מאראקא זענען קיינמאל נישט געווען נישט נאר רייך, נאר אפילו נישט וואוילהאבענד. נגידים זענען צווישען זיי שטענדיג געווען א יוצא מן הכלל. 80 ביז 90 פראצ. פון זיי זענען קליינ-הענדלער, אדער בעלי-מלאכות. און גראד דער דאזיגער עלעמענט שטעהט איצט אין צפון-אפריקא אויפ'ן ברעג פון א פולשטענדיג קאטאסטראפע. קיין אייגענע קאפיטאלען צו פיהרען זיין געוועלבעל, אדער זיין ווערקשטאט, האט דער יוד אין די לענדער קיינמאל נישט געהאט. ער האט זיך געהאלטען איבער'ן וואסער אויסשליסליך א דאנק די הלואות פון די ארטיגע בענק. אין א מעהר-ווייניגער נארמאלער צייט האט בען די בענק גערן געגעבען קרעדיט יודישע קליינע סוחרים און האנדווער-קער, וועלכע האבען געהאט א פער-דינטען שם פון עהרליכע מענשען און פינקטליכע צאהלער. איצט אבער, בעת עס איז געקומען דער גרויסער קרעדיט-קריזיס, האט זיך די לאגע ראדיקאל געצנדערט. די בענק שטיצען הויפט-זעכליך גרעסערע אונטערנעהמונגען, אין וועלכע זיי האבען שוין פריהער אינוועסטירט בעדייטענדע סומעס. ווען אזא אינטערנעהמונג — דאס קומט איצט פאר כמעט טאג-טעגליך — שטעהט פאר א סכנה פון א באנקראט, גיט איהר די באנק ווייטערע קרעדישען כדי צו ראטעווען די פריהערדיגע הלואות, אום צו סאנירען די אונטערנעהמונג, פאר'ן יורישען קליינהענדלער, אדער בעל-מלאכה בלייבט קיין געלד נישט. די בענק זענען פאר איהם פערשפארט, און בעת ער דארף נויטיג האבען עט-ליכע הונדערט פראנק, כדי צו בעצאה-לען פאר סחורה אדער פאר רויהמא-טעריאל, האט ער נישט וואו דאס געלד צו בעקומען. הונדערטער קליינע יודי-שע אונטערנעהמונגען ווערען צוליב דעם רואינירט.

נישט א סך בעסער איז דער גורל פון די ווענען עס איז גע-לונגען צו בעקומען קרעדיט פון פרי-וואטע קוועלען. „פריוואטע קוועלען" איז אין צפון-אפריקא א דיפלאמאטי-שער אויסדרוק, וואס בעדייט וואוכ-רער. אין די דאזיגע לענדער בעל-בית-עוועט דער וואוכערער אינבאנרחמנות דאך געפונען פאר נויטען צו גרונדע דעם „פערבאנד פון פראנצ-סאלראטען יודישע שטאטס-בירגער".

דער „אייזערנער פראנט" אין דייטשלאנד
און די פערצווייפלונג פון די דייטשע יודען

בעריהמטער דייטשער פאליטיקער און פובליציסט ד"ר נעארג בערנהארד זוכט א תיקון פאר דער יודישער נשמה,—וואס האבען בעשלאסען די געווען יודישע פראנט-סאלדאטן?—נאכאמאל וועגן היטלער'ס בירגערשאפט און ד"ר פריקס טריק

(א בריף פון בערלין צום „לאדזער טאגעבלאט") -:- פון י. מ. גליקסמאן

דו מעג האט דער „פערבאנד פון דו-פראנט-סאלדאטען יודישע שטאטס-בור-גער" עינלופגערופען א נרויסע בעראטונג, וו אזוי צו דעבאטירען און אויצטונען מצב פון דעטשלאנד בכלל און פון דו דייטשע יודען בפרט. דער רעפערענט און נעווען פראפ. נעארג בערנהארד, אויגער פון דו ערשטקלאסיגסטע פובליצוסטען און פא-לומוקע און דייטשלאנד.

„דער פראנצויזישער פולאזאד פון 18-טען יאהרהונדערט, מאנטעסקיע — האט פראפ. בערנהארד געזאגט — האט אין זען בוך וועגען רוים אויסגעפונען, אז די סיבה, פארוואס די אלטע רוים איז אונ-טערגעגאנגען, און געווען דאס, וואס זו האט געענדערט איהר ערשטע מאקטיק און מעטאדע און געוואלט זיך צופאסען צו א נייער מאקטיק און מאדערנע מע-טאדען. אין גלייך, אז אויך אראלה הוט-לער האט פון דעם מאמענט, וואס ער האט זיך אפגעזאגט פון זיין אלטער מע-טאדע — דעם „פוטש-וועג" — אין וויל ווערען לענגאל, פערלוירען זיין גאנצער פרעסטיזש. דאס „דרוטש דער" קאן נאר צוזאמענד-קומען דורך א „פוטש", אבער נושט דורך א מעהרהייט פון 50 פראצ. וועהלער, אויף וועלכע הוטלער רעכענט, און דערוייבער האלט אזהר, אז דאס „דרו-טש דער" וועט נושט מעהר צוזאמענ-קומען. עס איז נושט אויסשלאסען א קאאליציע-רעגירונג מיט נאציאנאל-סאצ-יאליסטען, אזוי ווי עס איז געווען אין טורינגען און עס איז אויצט אין ברונ-שווייג, אבער אויך האלט אזא רעגירונג פאר נושט געפעהרליך און אזא רעגירונג וועט אויך גארנושט אויפטין אין גאר-נושט ענדערן. די געוועזענע נאצוס-רעגי-רונג מיט'ן ד"ר פרוק און מוריינגען האט באמת און משר פון איהר ממשלה בע-ווזען אפצושאפען דעם דרישאז-באנד-מאנ'ן און אנגעזופיהרען א נייע תפילה אין די שולען, וועלכע דאס רייכס-גערוכט דאס, אגב, אפגעשאפט פאר איהר אינ-געוועזלוקטס... עטוואס עהנליכעס וועט אויך טון א רייכס-קאאליציע-רעגירונג, אבער נושט מעהר.

וואס שייך דעם יודיש-פאלטישען מצב האט דער רעדנער אויסגעפיהרט: און די ערשטע 4 יאהר פון דער רעפוב-ליקאנישער רעגירונג, בשעת די רעגירונג האט זיך געהאלטען און רעווזן: פאר יערען פעהוגען און טוכטיגען בירגער — א פרייער ווענ צו אלע מליכה-פאסטענס, גיט איהר די באנק ווייטערע קרעדישען כדי צו ראטעווען די פריהערדיגע הלואות, אום צו סאנירען די אונטערנעהמונג, פאר'ן יורישען קליינהענדלער, אדער בעל-מלאכה בלייבט קיין געלד נישט. די בענק זענען פאר איהם פערשפארט, און בעת ער דארף נויטיג האבען עט-ליכע הונדערט פראנק, כדי צו בעצאה-לען פאר סחורה אדער פאר רויהמא-טעריאל, האט ער נישט וואו דאס געלד צו בעקומען. הונדערטער קליינע יודי-שע אונטערנעהמונגען ווערען צוליב דעם רואינירט.

נישט א סך בעסער איז דער גורל פון די ווענען עס איז גע-לונגען צו בעקומען קרעדיט פון פרי-וואטע קוועלען. „פריוואטע קוועלען" איז אין צפון-אפריקא א דיפלאמאטי-שער אויסדרוק, וואס בעדייט וואוכ-רער. אין די דאזיגע לענדער בעל-בית-עוועט דער וואוכערער אינבאנרחמנות

(ענדע זעה זייט 4

לאדזער
15. פעבר. 1932
זון אויפגאנג 7.37
זון אונטערגאנג 4.00
מאנטאג
ח'
אדר תרצ"ב
פ' תצוה

טאג-בראניק

נאכט-דיזשורעז איז די אפטייקעז

הענט דזשורירן פאלגענדע אפטייקען: י. קאפ־צוסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. מ־אקאווסקא (בושעוישער 56), ר. אזאנבלום (צעגלניאנא 12), מ. צארטאשעווסקי (פעטרוקאווער 95), י. קלופסט, (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ושגאווסקא 59).

72-יעהריגער יוד געפאלען פון הינגער אין גאס

(§) פאר'ן הויז אויף בראניסלאווא 30 איז געפאלען פון הונגער דער 72-יעהריגער יעקב קאכאנסקי, אהן א שטענדיגען וואוי־ארט. די ניכע-הילף האט איהם נאכ'ן אפמינטערן אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעל-פונקט.

פרויען פאלען צוליב'ן גליטש

(§) פאר'ן הויז אויף גאפלאנסקא 34 האט זיך אויסגעגליטשט די 19-יעהריגע רבקה ווייניציגער און צובראכען דעם לינקען פלעבויגען.

אפגעבריהט זיך מיט אטאם סאכעדיג וואסער

(§) די 49-יעהריגע בערטא בעטלער (ווארינסקא 16) האט זיך אפגעבריהט מיט א טאפ זידיק וואסער. אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

רעגירונגס-בעשטעלונגען פאר האנדווערקער

מוזען כאטש אין א קליינער מאס לינדערן די נויט פון די בעלי-מלוכות

די לאדזער האנדווערקער-קאמער האט אין פארגאנגען יאהר, בעת אויהר טעמוג־קטם אין גאר גישט פארלאזנדיגט געווען, צוליב אונערלוכע רעסענונגען, זיך ערנסט פערטראכט אובער'ן מאנגעל פון אפנעמער פאר די האנדווערקער־אויסארבעטונגען אין גענומען מאכען בעמוהונגען, אז איך די האנדווערקער זאלען קענען געניסען פון קאמונאלע אין רענורונגס־בעשטעלונגען.

צוליב דע מאזן אפילו נעשאפען געווארען א כפעציעלע אפטיילונג פאר קאנקורסען בי דער קאמער, פדי אזוי ארום צו קענען אונפארמירען די ברוי־מע האנדווערקער קרוזען וועגען אלע אויסגעשריבענע קאנקורסען אויף רע־גירונגס־בעשטעלונגען. די קאנקורסען אויף קאמונאלע אין רענורונגס־בעשטע־לונגען ווערען געווענליך פערעפנטליכט אין „מאנומאר פאלסקי", אדער אין „דזיענק וואשעוואדזקי, וועלכע די האנדווערקער לעזען נאטורליך גישט אין אזוי ארום קומט אויס. אז בוי די האנד־ווערקער דערוויסען זיך פון די קאנקור־סען אין שוין נאך אלעמען. צוליב דעם אין דאס ארגאנזירען א אפטיילונג פאר קאנקורסען בי דער האנדווערקער־קא־מער געווען זעהר וויכטיג פאר די האנד־ווערקער.

אויסער דעם האט די לאדזער האנד־ווערקער־קאמער זיך געשטעלט צוליב דעם צוועק אין א עגען קאנטאקט מיט'ן לאדזער מאגיסטראט אין זיך אויך גע־ווענדעט צום קרוגס־מוניסטעריום אין צום שעף פון דער מיליטערישער אינ־טענדאנטור מיט א געהערוגען מעמא־ריאל, אין וועלכען עס ווערט אנגעווינען אויף דער וויכטיגקייט פאר'ן האנדווערק, בעזונדער אין ארטיגער קרוזים־צייט צו קענען געניסען פון די רענורונגס־בע־שטעלונגען. א בעזונדערע בערטונג וואל טען די דאזיגע בעשטעלונגען געראט פאר בזשעשוי. די האנדווערקער־קא־מער האט דערפון געבעטען אובערציגע־בען אויהר די בעשטעלונגען אין זי וואלט שוין געווען פערמיטלט די בעשטעלונגען אין יענע פונקטען, וואס זענען אמ־שטארקסטען געטראפען געווארען פון קרוזוס. די גאראנטיע פאר דער גע־ווינסענהאפטער אויספיהרונג פון די בע־שטעלונגען וואלט אויף זיך גענומען די האנדווערקער־קאמער.

אינגאנצען דערפון האט אויך די האנדווערקער־קאמער אין פערשטענדיגונג מיט די אובריגע האנדווערקער־קאמערן אין לאנד אונטערגענומען א אקציע אין דער ריכטונג צו פערמעדען בכלל דאס סיסטעם פון אויסשרייבען קאנקורסען, באזונדער, אז די האנדווערקער־קאמערן זאלען די ערשטע אונפאמירט ווערען וועגען די קאנקורסען אויף בעשטעלונגען, בדי זיי זאלען בעצייטענס וועגען דעם מעגען מעלדען די דאזיגע צעלען אין, אז עס זאל פערלייהען ווערען דער אופ־פון אינצאהלען דעם וואריום, וואס דער האנדווערקער האט אפ נישט די מזומנע געלדער, וואס ווערען דאן גע־פארערט.

ווידער זענען די אלע בעמוהונגען פון איצט נישט געקרונט געווארען מיט'ן געהערוגען ערפאלג.

אין א גרויסער מאס פאלט דא די שילד אויף דער האנדווערקער־קאמער גופא, וואס די ענדעקושע פאלומיק־טרי בער שטארען יעדע געזונדע אינציאטיוו אין דערלאזען נישט, אז די קאמער אל נאר אמאל קענען ארבייטען.

אין אונצמוגען קרומישען מאמענט, ווען פאר'ן לאדזער אין בזשעזשינער עקספארט זענען פערשלאסען געווארען די טויערן פון ענגלאנד, פון גרעסטען קאנסומענט פון די לאדזער אין בזשע־זשינער האנדווערקער־אויסארבייטונג, וואלט די האנדווערקער־קאמער גע־דארפט אנווענדען אלע מיטלען, אז פון דו קאמונאלע אין רענורונגס־בעשטעלונ־גען זאלען קענען געניסען אויך דו האנד־ווערקער, וואס עס וואלט אביסעל פער־לאנגערט זייער שווערע לאגע.

די קריסטלוכע אין יודישע ראטמענער ווענען עס זענען נאהענט די האנדווער־קער־אונטערגעבען, מיזען מיט אלע מיט־לען זעהן, אז די האנדווערקער־קאמער זאל קענען ערפילען אוהרע אויפגאבען אין געאונגונט זיך ענטגעגענצוישטעלען די צעברעכלערישע פריבען פון אונפער־אנטוואָרטלוכע עלעמענטען.

יודישע פרוי געבוירען א כינד אין גאס

(§) אויף זאכאדניא 68 האט געכטען פליצלינג בעקומען געבורטס־ווייען די 23-יעהריגע בראנדעל מארקוס (נאוואמיציסקא 11) אין אויפ'ן ארט געבוירען א קינד.

די גיכע הילף האט די מוטער צוזאמען מיט'ן ניי־געבוירענעם קינד אפגעפיהרט אין וועכנערן קליניק אויף נאריוטאוויטשא.

כאלערע ביי עופות

(ב) דער וועטערינער־אמט בעים לאנד־זער מאגיסטראט האט פעסטגעשטעלט 19 פאלען פון אלערא בי עופות.

שטאטישע אנגעשטעלטע נישט בעכומען אויסגעצאהלט די פענס־יעס פאר'ן היינטיגען חודש

(§) דער פאראנען פון שמאמישע אנ־געשטעלטע האט זיך געווענדעט מיט א ברוף צום שטאט־פרעזידענט זשעמיעצ־ציקי, פאדערנדיג זיי אויסצוצאהלען די פענסיעס פאר'ן היינטיגען חודש. און ברוף ווייזען זיי אן, אז נישט בעקומען־דיג אויסגעצאהלט דעם 1 פעברואר זענען זיי געצוואונגען צו נעמען אויף קרעדיט און די געוועלבער, די לעבענס־דאבען אבער אפגעשטעלט זיי דעם קרע־דיט, קומט זיי אויס לעבענס מיטל צו הונגערן.

פרעזידענט זשעמיעצקי האט דערויף געענטפערט, אז דאס נישט אויסצוהאלען דעם 1. די פענסיעס אז נישט זיין שולד, נאר פון אויבען... גלייכצייטיג וועט ער אנווענדען אלע מעגליכקייטען, אז און פערלויף פון חודש זאלען די בע־אמטע בעקומען אויסגעצאהלט די פענ־סיעס.

יונגע פרוי זיך פער'סמ'ט צוליב א מחלוקה מיט'ן מאן

(§) נעכטען האט זיך אין איהר וואו־נונג אויף פאלנא 12 פער'סמ'ט מיט יאדינע די 23-יעהריגע לעאקאדיא זשאלקאווסקא.

אין א שווערען צושטאנד האט פא־גאטוויע זי אפגעפיהרט אין ראדא־גאשטער שפיטאל. די סיבה איז געווען א מחלוקה מיט'ן מאן.

יודישע פרוי, ווערט צושלאגען אין מיטען גאס

(§) אויף בזשעזשינער 94 איז פון אומבעקאנטע פערזאנען שטארק צו־שלאגען געווארען די 35-יעהריגע פרוי בראנדעל ניזשיצקא. די גיכע-הילף האט איהר פערבאנדאזשירט די וואונדען.

יודישע ענינים

ארימקייטס-רעכט ביי ציוויל-פראצעסן

בעים רענטגען קרזיס און גע־גען האלטען זיך צוריק פון פראצעס אפילו פערמעגלוכע טענשען, אפשר דינג זיך פון גערוסס־קאסטען, זענען בי צוויל־פראצעסען געגאנ־גען ווערונגען און זעלבסטפערשטענדלי־נגשט פערמעגלוכע פערנאכלעסיגען רע חובות און גאנץ אפט, ביי מאנ־צירטע פראצעסען, וון ווישה. ארעמ־מאטעק־ענינים, זענען זיי נישט בכח צולויזען די גרויסע קאסטען פון רעכטס־פערראנדלונגען.

עס מרעפט, אז די ארימעלייט אדויר זוועגען רעכטלוכע פערהר־לאסט די זעלבע זענען יודישע ווענדיג פון גערוס־קאסטען: דו פרוילוכע איז בעקומען אלע מעגליכקייטען, אויך אין די ארטיגע כינדישע רעגירונג־טעלט אויך די ארטיגע כינדישע זעלט־קאמער. איהר וויצע־פרעזידענט וויקטאר בעסי, האט אין א ספעציעלן עקסעזע קלאר געמאכט דער האנדל־קאמער, אז די ווירטשאפטליכע נ־ירונג פון יודישען האנדעלס־עלעמ־ריהרט אן נישט נאר ספעציפיש יודישע אינטערעסען, נאר אויך די ווירטשאפט־ליכע אינטערעסען פון גאנצען לאנד.

מיט גרויסער זארג קוקען די יודישע כלל-טויער פון טוגיס, אלזשיר און ראקא אויף דער נאהנסטער צוקונפט פון די יודישע קביצים אין די דאזיגען לענדער. (יט"ש)

אויך די יודען אין צפון-אפריקע ליידען שווער פון דעם קריזיס

(עודע פון זייט 3)

געבען קרעדיט די דאזיגע קליינהענדלער. אויף אזא שטאנדפונקט זיך אין א ספעציעלע רעזאלוציע טעלט אויך די ארטיגע כינדישע זעלט־קאמער. איהר וויצע־פרעזידענט וויקטאר בעסי, האט אין א ספעציעלן עקסעזע קלאר געמאכט דער האנדל־קאמער, אז די ווירטשאפטליכע נ־ירונג פון יודישען האנדעלס־עלעמ־ריהרט אן נישט נאר ספעציפיש יודישע אינטערעסען, נאר אויך די ווירטשאפט־ליכע אינטערעסען פון גאנצען לאנד.

מיט גרויסער זארג קוקען די יודישע כלל-טויער פון טוגיס, אלזשיר און ראקא אויף דער נאהנסטער צוקונפט פון די יודישע קביצים אין די דאזיגע לענדער.

(יט"ש)

סטיטוציע ספעציעל פאר'ן יודישען עלעמענט. אויף אזא שטאנדפונקט זיך אין א ספעציעלע רעזאלוציע טעלט אויך די ארטיגע כינדישע זעלט־קאמער. איהר וויצע־פרעזידענט וויקטאר בעסי, האט אין א ספעציעלן עקסעזע קלאר געמאכט דער האנדל־קאמער, אז די ווירטשאפטליכע נ־ירונג פון יודישען האנדעלס־עלעמ־ריהרט אן נישט נאר ספעציפיש יודישע אינטערעסען, נאר אויך די ווירטשאפט־ליכע אינטערעסען פון גאנצען לאנד.

מיט גרויסער זארג קוקען די יודישע כלל-טויער פון טוגיס, אלזשיר און ראקא אויף דער נאהנסטער צוקונפט פון די יודישע קביצים אין די דאזיגע לענדער.

יעקב ראטנער

שיכור'ער שטאטישער בינאמ'ער שיסט איז נאס אויף דזרכגעהענ'

פאליציי ענטוואפענט איהם און פיהרט איהם אב אין האמיסאריאט

(§) געסטערן בינאכט האבען דורכגע־רער אויף גלובנא עק קולינסקא, דערזעהן עפעס א שיכור'ן פארשוין מיט א רע־וואלווער און שאר. פליצלונג האט דער שיכור אנגעהויבען אויך צו שוסען אין אין גאס אין ענטשטאנען א גרויסער טומעל, מינגערוג, אז עס קומט פאר א באגרומען־אנפאל זענען די דורכגעהער אנטלאפען אין זיך בעהאלטען ווו אנדער האט נאר געקענט.

אויפ'ן אפהולך פון די שאסען זענען אנגעלאפען עטליכע פאליציאנטען, וואס האבען דעם שיכור ענטוואפענט און איהם אפגעפירט אין קאמיסאריאט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער שיכור הייסט קראווטשונסקי, 30 יאהר אלט פון לאנטשנא 16, א סעקרעטאר פון מעלדונגס־אמט בעים מאגיסטראט.

קראווטשונסקי האט בשעתו בעשיכור א ערלויבנוש צו טראגען געוועהר דורך דער פערמיטלונג פון מאגיסטראט. געס־טען האט ער הונטליך פערבראכט מיט קאלעגען און א רעסטאראן. שפעטער האבען איהם די חברים פערלאזען זע־הנדיג, אז ער איז טויט שיכור. ארומ־געהענדיג האט זיך איהם געדומען, אז ער זעהט זיבען חברים געהן אין האט גע־וואלט צו זיי אויסלאזען דעם שיכור'ן כעס שוסענדיג ווייל ער האט גאר גע־האט פח. צום גליק האבען די קוילען קוגעם נישט געגיסען.

די פאליציי האט בעים שעהנעם בע־אמטען אפגענומען דעם רעוואלווער אין די לענומיטאציע צו טראגען געווער, און ער האט זיך אויסגעוויזען אין דער פערמיטלונג פון מאגיסטראט. נעכ

יודישער יונגערמאַן זיך אַראָפּגעוואָרפן פון 4. שטאָק

זעלבסטמערדער שטאַמט פון אַנ'אנגעזעהענער פאַמיליע. — פון הונגער געוואָרען מעלאַנכאָליש

שוידערליכע טראַגעדיע, וואָס האָט זיך נעכטן אָפּגעשפּילט אויף פּיעטריקאַווער 56

דו אונגוואוינער פון הויז אויף פּעטרי־קאַווער 56 זענען נעכטן אויפגעטרי־טעלט געוואָרען פון אַ טראַגישן נעשעהענש, אי זאָגדער וואָס ווען, האָט דער עולם דערזעהן אַ שויערליך בילד:

לינקס און אַ ווינקעל בײַם טויער און נעלעגען אַזן בעוואוסטזין אַ יידישער יונגערמאַן. דו שטונער זענען געווען בעשפּריצט מיט'ן מארך פון זיין אויפגעשאַלטענעם קאָפּ.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָט דער זעלבסטמערדער סט. רוגדשטיין אין זיך געוואָלט אָנ'אנגעשטעלט.

סטאַנזלאַי רוגדשטיין האָט אויבער־געלעבט אַ שרעקלעכע טראַגעדיע, דו אַלבע טראַגעדיע, וואָס עס שפּילט זיך אויבן אָפּ און פון אַלע יידישע אינטעליגענ־טע דרויזן, זינגע קראַנקע נערוועז האָ־בען אָבער נישט געקענט אויסהאַלטען אין אזהם געטריבען צו בעגעהן דעם טויערליכען שריט.

געבוירען און אויפגעוואַקסן אין אַ דערד הויז, זינן פעטער און געווען דער אַמאָליגער ראַזאַר און דער וואַרשאַווער סחלה, מאַיר רוגדשטיין, זינן פאָטער מאַכס רוגדשטיין און געווען לאַנג־יאָהריגער הויפּט־פּראָקוראָרעט בײַ דער אַקציע־גע־זעלשאַפט י. ק. פּאַזנאַנסקי, און שוואָ־גער און אַ רוטער און הונגען קרוין־גערוכט, אַ שוועסטער אַנ'אַנגעשטעלטע און מאַנוסקריפּט פון די ברודער זינגער און אַנער אַנ'אַרוואַקאַט, די אויבערגע — בעאַמטע.

סטאַנזלאַי אַלזן האָט אויך שטו־דירט, אָבער צום סוף געמוזט אויבער־רייסען דאָס שטודיום. לעצטענס זענען זינגע עלטערן געשטאָרבען און סטאַנ־זלאַי האָט זיך אַרומגעבלאָנקעט אי־בער די נאַסען, ווי אויפן עולם הדורך, פון וואָס ער און אַרטגעבאַלען און אַ שווערע טרה שחורה.

בערך מיט 2 יאָהר צוריק האָט זיך זיין געזונד־צושטאַנד אויף אַזוי פיל פערבעסערט, אַ זער האָט געקריגען אַ שטיקעל פּאַסטען און אָנגעהויבען צו פערדינען. ער האָט זיך אַרטגעצויגען.

מאָנטאָג 15 פעבר אר

לאָדזן (238,8) 17.45 פוילישע פּרע־וע שטימען, 11.58 שעה־צייכען און אַרלעזען פון טאָג־פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפאָן־פּליטען, 3.25 פאַרשראַג פאַר לעהרער, 3.45 בלעלר בערוע און קאָמו־ניקאַט פאַר שיפער און פישער, 3.50 גראַמאָפאָן־פּליטען, 4.20 לעקציע פּראָג־צויזיש (עלעמענטאַרער קורס), 4.40 גראַמאָפאָן פּליטען, 5.10 טרי פון לעמ־בערג — פאַרשראַג, 5.35 קאָנצערט, 6.50 מערשידענעס, 7.15 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס און אינ־דוסטרי קאַמער און אַרלעזען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג, 7.30 פילם קאַלענדאַר, טעאַטער רעפּערטואַר און גראַמאָפאָן פּליטען, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע ווערנאַל, —.8 מוזיק פעליעטאָן, 8.1 „חלום וועגען דער ריווערא" אָפּע־רעטע, 10.15 פעליעטאָן, 10.30 בייגאַנג פון ראַדיאָ פּרעסע ווערנאַל, ווי אויך דעטער און פּאָליצעי קאָמוניקאַטען, 10.45 טאַנץ מוזיק פון וואַרשאָ.

גרויסע שטראַפעז פאַר רעכנונגען אהן סטעמפּעל־מאַרקעז

שטרענגע רעוויזיעס איז די געשעפטען

(§) אַ גרויסע צאָרל שמוגלער־בעאַמטע האָבען אָנגעהויבען דורכפּזוכען רעווי־זיעס אין געשעפטען, וואַרשטאַטען, פּרי־וואַט־פּיראַטן און אין שטאַטישע פּיראַטן, אין וואו מען געפינט נאָר אַ רעכנונג אָהן מאַרקען, ווערט צוגעפּגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל און עס דראָהט אַנ אַ שטראָף, וואָס איז 10 פון 20 פּאַלאַ פון דער גרויס, וויל עס בעטראָפט די סומע פון דער רעכנונג. הונדערטער סוחרים האָבען שוין בעקומען צוגעשיקט צו בעצאָהלען די שטראָפען.

נייער צענניק פאַר קצבים

וואָס שעכטעז איז די שטאַטישע שעכט־היזער

(§) דער שטייער־אַמט האָט נאָכ'ן אָפּהאַלטען איינינע קאָנפערענצען מיט'ן קצבים־פעראיין בעצלאָסען צו פער־קלענערן די סטאַוקע, וואָס ווערט גע־נומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

פון יעדער בהמה ווערט גענומען ווע־רען 4.25 זל., פון שעפסען, קעלבער, אין קאָזעס צו 2.65, יעדער סוחר ווערט בעצאָהלען פאַר'ן אַריינפיהרען אין שעכט־הויז 1.35 פון שטיק.

דרייסטער איינבروך אויף זאַגאַניקאַווע 58

צוגענומען די קאַסעטמע מיט מזומן און וועקזלן פאַר 2000 זל.

(§) די אויספאַרשונגס־פּאָליצעי און געטמען אַלאַרמירט געוואָרען פון אַ דרייסטען אינבروך, וואָס איז אויסגע־פיהרט געוואָרען אין דער וואוינונג פון יאַן קאַפּקאַ (זאַגאַניקאַווע 58). די אינ־ברעכער זיינען גלייך אינגאַרמירט, אַז די פאַמיליע קאַפּקאַ און אַזעלך צו־נאַסט צו קרובים האָבען זיי אויפגעבראַכען די טירן מיט אַ שטאַנג און אַזעלך אַרויסגענומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

דזעמעל מיט סאַכאַריז

דערמיט האָט אַ רודאַ־פּאַביאַניצער בעקער געשפּייזט דעם עולם ער האָט געכאַכפּט זיין פערדינטען פּסק

(א) יוזעף קרוטשקאָווסקי פון רודאַ־פּאַביאַניצ און עהערעלטען געשטאַנען פאַרן לאַרזער שטאָטישען גערינטס, ווע־רענדיג אָנגעקלאָגט און אויסבאַקען גע־בעקס מיט סאַכאַרין און פערנעמען זיך מיט'ן פערקויף פון סאַכאַרין.

בעת דער רעוויזיע האָט פּאָליצעי בײַ אויהם געפונען 12 קוילע סאַכאַרין.

קרוטשקאָווסקי און פערשפּט געוואָ־רען אויף 1 חודש תפיסה און צו בע־צאָהלען 200 זל. שטראָף.

אויסער דעם ווערט קרוטשקאָווסקי האָ־בען אויף זיך צו פערשטרענגען פאַר דער שטרענגער־מאַכט פאַר נישט האָבען קיין פּאַסען.

דאָס לעבן אין פּוילען

(57-טע סאַרטזפּצונג)

דערווייל איז די פרוי קוואַנט ערנסט קראַנק געוואָ־רען און ווען דער קופּער איז אָנגעקומען אין איהר הייזעל, איז זי געלעגען אַ שווער קראַנקע אין איר בעט און לעבען איהר איז געשטאַנען אַ דאָקטער.

פרוי קוואַנט האָט זיך געפינען אין אַ בעוואוסטלאָזען בישטאַנד און אויף דער קופּער'ס פראַגע, צי מען קען ער־וואַרטען, אַז זי זאָל געווינען, ווערען, האָט דער דאָקטער אַ פערשראַכטער געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

אומזיסט האָט זיך קופּער אַנגעהערט ווי די קראַנקע רעדט פון דער היץ. ער האָט געהאַסט, אַז פון איהר רעדען ווערט ער עפּס געוואָהר ווערען.

אָבער לײַדער איז רויזעלע געווען פערשוואונדען אָהן אַ שפּור.

די אַלטע האָט זיך יעדעס מאָל מינוט אַ ריס געטון און איהר געלעגער און דערצעהלענדיג וועגען עפּס אַ שרעקליכען טענס מיט אַ רעוואָלווער אין דער האַנד האָט זי נעשריגען: איך וועל אייך אַלץ, אַלץ דערצעהלען, בלויז שענקט מיר דאָס לעבען...

קופּער האָט אַ סך פון דעם נישט נעקענט פער־שטעהן.

איך פרוי קוואַנט'ס מענשען האָבען גאָרנישט גע־וואוסט, וואו רויזעלע איז שוועס.

גרויסע שטראַפעז פאַר רעכנונגען אהן סטעמפּעל־מאַרקעז

שטרענגע רעוויזיעס איז די געשעפטען

(§) אַ גרויסע צאָרל שמוגלער־בעאַמטע האָבען אָנגעהויבען דורכפּזוכען רעווי־זיעס אין געשעפטען, וואַרשטאַטען, פּרי־וואַט־פּיראַטן און אין שטאַטישע פּיראַטן, אין וואו מען געפינט נאָר אַ רעכנונג אָהן מאַרקען, ווערט צוגעפּגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל און עס דראָהט אַנ אַ שטראָף, וואָס איז 10 פון 20 פּאַלאַ פון דער גרויס, וויל עס בעטראָפט די סומע פון דער רעכנונג. הונדערטער סוחרים האָבען שוין בעקומען צוגעשיקט צו בעצאָהלען די שטראָפען.

נייער צענניק פאַר קצבים

וואָס שעכטעז איז די שטאַטישע שעכט־היזער

(§) דער שטייער־אַמט האָט נאָכ'ן אָפּהאַלטען איינינע קאָנפערענצען מיט'ן קצבים־פעראיין בעצלאָסען צו פער־קלענערן די סטאַוקע, וואָס ווערט גע־נומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

פון יעדער בהמה ווערט גענומען ווע־רען 4.25 זל., פון שעפסען, קעלבער, אין קאָזעס צו 2.65, יעדער סוחר ווערט בעצאָהלען פאַר'ן אַריינפיהרען אין שעכט־הויז 1.35 פון שטיק.

דרייסטער איינבروך אויף זאַגאַניקאַווע 58

צוגענומען די קאַסעטמע מיט מזומן און וועקזלן פאַר 2000 זל.

(§) די אויספאַרשונגס־פּאָליצעי און געטמען אַלאַרמירט געוואָרען פון אַ דרייסטען אינבروך, וואָס איז אויסגע־פיהרט געוואָרען אין דער וואוינונג פון יאַן קאַפּקאַ (זאַגאַניקאַווע 58). די אינ־ברעכער זיינען גלייך אינגאַרמירט, אַז די פאַמיליע קאַפּקאַ און אַזעלך צו־נאַסט צו קרובים האָבען זיי אויפגעבראַכען די טירן מיט אַ שטאַנג און אַזעלך אַרויסגענומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

פּראָטעסט פון 500 רעדוצירטע אַקושערקעס געגען דער קראַנקען־קאַסע

ספּעציעלע דעלעגאַציע וועט זיך ווענדען בײַם אַרבייטס־מיניסטער ומיט טויזענדער אונטערשריפטען פון פערזיכערטע

(§) ווי בעוואוסט, האָט די קראַנקען־קאַסע אַנגענומען די שטאָט אַז "ראַ־יאָנען, און אַז ווערען בעשטימט אַ אַקושערקע, אַזוי אַרום האָבען נאָר בעזוכען בעשעפטיגונג 50 אַקושערקעס און 500 אַקושערקעס זענען אָפּגעזאָגט געוואָרען פון זיערע שטעלעס און דער קראַנקען־קאַסע.

שהערנעלמען האָבען די אָפּגעזאָגטע אַקושערקעס אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג, און ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ דעלעגאַציע, וואָס האָט זיך בעלד גע־וועגדט צום הויפּט־דאָקטאָר און קאָ־מיסאַר פון דער קראַנקען־קאַסע וועגען ווייטער בעשעפטיגען די אַקושערקעס.

היות די דעלעגאַציע האָט בעקומען אַ אָפּזאָגענדיגען ענטפער, און אויף נעל־מען צוזאַמענגעריפען געוואָרען אַ צווייטע פערזאַמלונג און לאָקאַל אויף פּעט־ריקאַווער 64. צווישען אַנדערן און בע־שלאָסען געוואָרען צו זאַמלען אונטער־שריפטען פון מומגלוידער פון דער קראַנ־קען־קאַסע, וועלכע זענען נישט צופרידען מיט דער טאַקטיק פון אַנגעהערען דאָ־אָנאַווע אַקושערקעס, אַזוי אַז מערדס־טענטמלעס קומט אויס, אַז אַזוי אַקושער־קע קען זיך קיין עצה נישט געבען מחאת עס מאַכען זיך אונגעגע געבוירען און אַזוי דערזעלבער צייט.

ווי מיר דערוויסען זיך, זענען שוין געזאַמעלט געוואָרען אייניגע טויזענד אונטערשריפטען, און די מעג וועט אַ סבעציעלע דעלעגאַציע מיט דער פּעטי־ציע אַרויספאָהרען קען וואַרשאַ און אַר־בייטס־מיניסטעריום.

יודיש מעדעל

בעגעהט זעלבסטמאָרד

(א) אויף לומאַנאָווסקאַ 14 האָט זיך געהאַנגען מיט זאַלץ־זויער די 23־יעהרי־גע מאַניא האַנושפּונגעל. און אַ אָפּגע־שוואַלטען צושטאַנד און זי אָפּגעפּוידט געוואָרען און שפּוטאָל. די סבה פון פער־צווייפעלטען שריט איז אַנ'אויסגלוקלוכע ליבע.

דאָס לילה איז ווילקער ביהמ"ד

זעט געלטען ז' אדר, לערנט מען און ווילקער בית המדרש יערעך נאַכט פון 11 אָוונד פון 5 אַ זייגער אין דער פרוה. מ'בעט אַלע, וואָס ווילען לערנען און. די מתפּללים פון ביהמ"ד בפרט, צו קומען לערנען דעם דה לילה.

וואַלאַריזירונג פון די אַבליגאַציעס פון דער קריגס־הלואה

בעת דער דייטשער אַקופּאַציע

(§) בעת דער וועלט־מלחמה און די יאָהרען 1915—17 האָט די אַקופּאַציע־מאַכט אַרויסגעגעבען אַ צווייטע קריגס־הלואה און מאַרקען־אַבליגאַציעס.

בשעתו האָט דער לאָדזער מאַגוס־טראַט פעסטגעשטעלט אַ וואַלאָרזאַציע־מאַבעלע און דער הויך פון 2 מיליאָן זל. וואָס וואָל־טען אין פאַל פון וואַלאָרזאַציע תיכף געמוזט אָפּגעצאָרלט ווערען.

די פּראָצענטער בעקומען די זעזונען פון די אַבליגאַציעס פאַר 5 יאָהר צום ד. ה. פון 1 יולי 1928.

אויסשטעלונג פון אַרבייטען פון די כאַלופּניקעס

דער אונטערטאַן פאַר געזעלשאַפטלי־כע אַרבייטען האָט בעשלאָסען צו אָר־גאַניזירען אין לאָדז און יונג ה.ו. אַ אויס־שטעלונג פון כאַלופּניקעס אַרבייט.

אין שיכות דערמיט האָט דער אונ־טערטאַן זיך געווענדעט צום מאַגיס־טראַט צו בעשטימען זינגע מוטגלוידער און אָרגאַנזיר־קאָמיטעט פון דער אויסשטעלונג.

דער מאַגיסטראַט האָט אָנערקענענדיג די געזעלשאַפטלי־עבעדיגע פון דער דאָזיגער אויסשטעלונג בעשטימט אויף דעם צוועק 1000 זל. און דעלעגירט און קאָמיטעט דעם וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי, לאַונוק סטאָלוק און נאַט־שעלניק דאָסטעט.

די יידישע האַנדווערקער דאַרפען זעהען, אַז אויף דער אויסשטעלונג זאָל אויך רעפּרעזענטירט זיין די אַרבייט פון די יידישע כאַלופּניקעס.

י. פּאַזנאַנסקי איז לאָדז

נאָך אַ אָפּוועזענהייט פון עטליכע יאָ־צייט איז צוריקגעקומען פון אַמעריקאַ דער בעקאַנטער לאָדזער פּעראַגאָג און שרופטשטעלער וואָב פּאַזנאַנסקי. דער פאָטער פון זיינען פידעל־הורטיאָ מושאַ הונגער און אַר געלעגען צו גאַנצע טעג און נעכט און נישט געהאַלט אַרויס און גאַס.

שהערנעלמען, שבת, האָט ער שוין, ווייזט אויס, נישט געקענט מעהר אויס־האַלטן דעם הונגער, ער איז אַראָפּ אויפן הויף, צוגעגאַנגען צו אַ שכנה און גע־וואָלט זיך בײַ איהר באָרגען 50 גראָשען, נאָר דאָס דער גורל געוואָלט, איז דו פרוי האָט בײַ זיך נישט געראָט קיין געלד, און אויהם געמוזט אָפּזאָגען. ער איז דערפון געוואָרען זעהר צורערט און אַרויף צו זיך אין צימער און מעהר פון דאָרט שוין נישט אַרויס.

געלעגען, אין קרוטשען טאָג, אַ וויגער 10 אין דער פרוה, האָט ער געפּעגט דאָס פענסטער, און אַראָפּגעוואָרפען זיך מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. פאַלגרוב האָט ער זיך פערטשעפּעט און באַלאָן פון ערשטען אַרויס.

פּראָטעסט פון 500 רעדוצירטע אַקושערקעס געגען דער קראַנקען־קאַסע

ספּעציעלע דעלעגאַציע וועט זיך ווענדען בײַם אַרבייטס־מיניסטער ומיט טויזענדער אונטערשריפטען פון פערזיכערטע

(§) ווי בעוואוסט, האָט די קראַנקען־קאַסע אַנגענומען די שטאָט אַז "ראַ־יאָנען, און אַז ווערען בעשטימט אַ אַקושערקע, אַזוי אַרום האָבען נאָר בעזוכען בעשעפטיגונג 50 אַקושערקעס

וואַלאַריזירונג פון די אַבליגאַציעס פון דער קריגס־הלואה

בעת דער דייטשער אַקופּאַציע

(§) בעת דער וועלט־מלחמה און די יאָהרען 1915—17 האָט די אַקופּאַציע־מאַכט אַרויסגעגעבען אַ צווייטע קריגס־הלואה און מאַרקען־אַבליגאַציעס.

בשעתו האָט דער לאָדזער מאַגיס־טראַט פעסטגעשטעלט אַ וואַלאָרזאַציע־מאַבעלע און דער הויך פון 25 פּראָצ. אָבער דאָס פינאַנז־מיניסטעריום האָט די וואַלאָרזאַציע־מאַבעלע נישט בע־שטעטיגט צוליב'ן שלעכטען מאַטעריע־לען מצב פון דער שטאָט.

אַ בעזונדערע שוועריגקייט האָבען מיט זיך פאָרגעשטעלט די פּראָצענטער און דער הויך פון 2 מיליאָן זל. וואָס וואָל־טען אין פאַל פון וואַלאָרזאַציע תיכף געמוזט אָפּגעצאָרלט ווערען.

די פּראָצענטער בעקומען די זעזונען פון די אַבליגאַציעס פאַר 5 יאָהר צום ד. ה. פון 1 יולי 1928.

אויסשטעלונג פון אַרבייטען פון די כאַלופּניקעס

דער אונטערטאַן פאַר געזעלשאַפטלי־כע אַרבייטען האָט בעשלאָסען צו אָר־גאַניזירען אין לאָדז און יונג ה.ו. אַ אויס־שטעלונג פון כאַלופּניקעס אַרבייט.

אין שיכות דערמיט האָט דער אונ־טערטאַן זיך געווענדעט צום מאַגיס־טראַט צו בעשטימען זינגע מוטגלוידער און אָרגאַנזיר־קאָמיטעט פון דער אויסשטעלונג.

דער מאַגיסטראַט האָט אָנערקענענדיג די געזעלשאַפטלי־עבעדיגע פון דער דאָזיגער אויסשטעלונג בעשטימט אויף דעם צוועק 1000 זל. און דעלעגירט און קאָמיטעט דעם וויצע־פּרעזידענט

יודיש מעדעל

בעגעהט זעלבסטמאָרד

(א) אויף לומאַנאָווסקאַ 14 האָט זיך געהאַנגען מיט זאַלץ־זויער די 23־יעהרי־גע מאַניא האַנושפּונגעל. און אַ אָפּגע־שוואַלטען צושטאַנד און זי אָפּגעפּוידט געוואָרען און שפּוטאָל. די סבה פון פער־צווייפעלטען שריט איז אַנ'אויסגלוקלוכע ליבע.

דאָס לילה איז ווילקער ביהמ"ד

זעט געלטען ז' אדר, לערנט מען און ווילקער בית המדרש יערעך נאַכט פון 11 אָוונד פון 5 אַ זייגער אין דער פרוה. מ'בעט אַלע, וואָס ווילען לערנען און. די מתפּללים פון ביהמ"ד בפרט, צו קומען לערנען דעם דה לילה.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל־טעאַטער

אַלעע 1-טער מאַי № 2 — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

גאַסטשפּילען פון לאָדזער קאַמעראַל- און קליינקונסט־טעאַטער

„אַרטר"

קינסטלעריש. אנפ.: מ. בראָדערזאָהן.

הנחה־בילעטען גילטיג

לעצטע 3 טען! 80 מאָל לעצטע 3 טען!

היינט מאַנטאָג, נאָר 1 פאַרשטעלונג 9.45 אין אוועגד

פון גרויסען 24־טען פּראָגראַם א.נ.

מ'לאַכט פון דער וועלט

אין 2 טיילען 14 בילדער

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אָבערזשאַנעק, ש. א. מישעל.

מוזיק: דוד בייגעלמאַן, מאַק־דאַוויט און פאָלקס־מאַטיוועס.

דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס,

רעזשי ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בינע־אינספּ. מ. קאָן.

ס'בעטייליגן זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן שיינע מרים, צילי סטאָל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּולאַווער, מ. קאָן, י. שומאַכער, י. שיפּער און אַ קינסטלערישער טאַנץ־קוואַרטעט.

די קאַסע איז אָפען פון 6 אוועגד. הנחה־בילעטען גילטיג.

דאָנערשטאָג דעם 18־טען פעברואַר פייערליכע פּרעמיערע

פון 25־טען יובל־פּראָגראַם א. נ.

„שמחות ביי יודען"

די פערקריפּטע פּרוי

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יידישען פאַמיליען־לעבען אין פּוילען.

נעשריבען ספּעציעל פאַרן „לאָדזער טאָגעבלאַט"

פון לעאָן גאָלדמאַן

(57-טע סאַרטזפּצונג)

דערווייל איז די פרוי קוואַנט ערנסט קראַנק געוואָ־רען און ווען דער קופּער איז אָנגעקומען אין איהר הייזעל, איז זי געלעגען אַ שווער קראַנקע אין איר בעט און לעבען איהר איז געשטאַנען אַ דאָקטער.

פרוי קוואַנט האָט זיך געפינען אין אַ בעוואוסטלאָזען בישטאַנד און אויף דער קופּער'ס פראַגע, צי מען קען ער־וואַרטען, אַז זי זאָל געווינען, ווערען, האָט דער דאָקטער אַ פערשראַכטער געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

אומזיסט האָט זיך קופּער אַנגעהערט ווי די קראַנקע רעדט פון דער היץ. ער האָט געהאַסט, אַז פון איהר רעדען ווערט ער עפּס געוואָהר ווערען.

אָבער לײַדער איז רויזעלע געווען פערשוואונדען אָהן אַ שפּור.

די אַלטע האָט זיך יעדעס מאָל מינוט אַ ריס געטון און איהר געלעגער און דערצעהלענדיג וועגען עפּס אַ שרעקליכען טענס מיט אַ רעוואָלווער אין דער האַנד האָט זי נעשריגען: איך וועל אייך אַלץ, אַלץ דערצעהלען, בלויז שענקט מיר דאָס לעבען...

קופּער האָט אַ סך פון דעם נישט נעקענט פער־שטעהן.

איך פרוי קוואַנט'ס מענשען האָבען גאָרנישט גע־וואוסט, וואו רויזעלע איז שוועס.

גרויסע שטראַפעז פאַר רעכנונגען אהן סטעמפּעל־מאַרקעז

שטרענגע רעוויזיעס איז די געשעפטען

(§) אַ גרויסע צאָרל שמוגלער־בעאַמטע האָבען אָנגעהויבען דורכפּזוכען רעווי־זיעס אין געשעפטען, וואַרשטאַטען, פּרי־וואַט־פּיראַטן און אין שטאַטישע פּיראַטן, אין וואו מען געפינט נאָר אַ רעכנונג אָהן מאַרקען, ווערט צוגעפּגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל און עס דראָהט אַנ אַ שטראָף, וואָס איז 10 פון 20 פּאַלאַ פון דער גרויס, וויל עס בעטראָפט די סומע פון דער רעכנונג. הונדערטער סוחרים האָבען שוין בעקומען צוגעשיקט צו בעצאָהלען די שטראָפען.

נייער צענניק פאַר קצבים

וואָס שעכטעז איז די שטאַטישע שעכט־היזער

(§) דער שטייער־אַמט האָט נאָכ'ן אָפּהאַלטען איינינע קאָנפערענצען מיט'ן קצבים־פעראיין בעצלאָסען צו פער־קלענערן די סטאַוקע, וואָס ווערט גע־נומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

פון יעדער בהמה ווערט גענומען ווע־רען 4.25 זל., פון שעפסען, קעלבער, אין קאָזעס צו 2.65, יעדער סוחר ווערט בעצאָהלען פאַר'ן אַריינפיהרען אין שעכט־הויז 1.35 פון שטיק.

דרייסטער איינבروך אויף זאַגאַניקאַווע 58

צוגענומען די קאַסעטמע מיט מזומן און וועקזלן פאַר 2000 זל.

(§) די אויספאַרשונגס־פּאָליצעי און געטמען אַלאַרמירט געוואָרען פון אַ דרייסטען אינבروך, וואָס איז אויסגע־פיהרט געוואָרען אין דער וואוינונג פון יאַן קאַפּקאַ (זאַגאַניקאַווע 58). די אינ־ברעכער זיינען גלייך אינגאַרמירט, אַז די פאַמיליע קאַפּקאַ און אַזעלך צו־נאַסט צו קרובים האָבען זיי אויפגעבראַכען די טירן מיט אַ שטאַנג און אַזעלך אַרויסגענומען אַלס קאָנטאָ אויפ'ן אומזאַץ־שטיי־ער פון שעכטען.

דזעמעל מיט סאַכאַריז

דערמיט האָט אַ רודאַ־פּאַביאַניצער בעקער געשפּייזט דעם עולם ער האָט געכאַכפּט זיין פערדינטען פּסק

(א) יוזעף קרוטשקאָווסקי פון רודאַ־פּאַביאַניצ און עהערעלטען געשטאַנען פאַרן לאַרזער שטאָטישען גערינטס, וועגענדיג אָנגעקלאָגט און אויסבאַקען גע־בעקס מיט סאַכאַרין און פערנעמען זיך מיט'ן פערקויף פון סאַכאַרין.

בעת דער רעוויזיע האָט פּאָליצעי בײַ אויהם געפונען 12 קוילע סאַכאַרין.

קרוטשקאָווסקי און פערשפּט געוואָ־רען אויף 1 חודש תפיסה און צו בע־צאָהלען 200 זל. שטראָף.

אויסער דעם ווערט קרוטשקאָווסקי האָ־בען אויף זיך צו פערשטרענגען פאַר דער שטרענגער־מאַכט פאַר נישט האָבען קיין פּאַסען.

דאָס לעבן אין פּוילען

(57-טע סאַרטזפּצונג)

דערווייל איז די פרוי קוואַנט ערנסט קראַנק געוואָ־רען און ווען דער קופּער איז אָנגעקומען אין איהר הייזעל, איז זי געלעגען אַ שווער קראַנקע אין איר בעט און לעבען איהר איז געשטאַנען אַ דאָקטער.

פרוי קוואַנט האָט זיך געפינען אין אַ בעוואוסטלאָזען בישטאַנד און אויף דער קופּער'ס פראַגע, צי מען קען ער־וואַרטען, אַז זי זאָל געווינען, ווערען, האָט דער דאָקטער אַ פערשראַכטער געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

אומזיסט האָט זיך קופּער אַנגעהערט ווי די קראַנקע רעדט פון דער היץ. ער האָט געהאַסט, אַז פון איהר רעדען ווערט ער עפּס געוואָהר ווערען.

אָבער לײַדער איז רויזעלע געווען פערשוואונדען אָהן אַ שפּור.

די אַלטע האָט זיך יעדעס מאָל מינוט אַ ריס געטון און איהר געלעגער און דערצעהלענדיג וועגען עפּס אַ שרעקליכען טענס מיט אַ רעוואָלווער אין דער האַנד האָט זי נעשריגען: איך וועל אייך אַלץ, אַלץ דערצעהלען, בלויז שענקט מיר דאָס לעבען...

קופּער האָט אַ סך פון דעם נישט נעקענט פער־שטעהן.

איך פרוי קוואַנט'ס מענשען האָבען גאָרנישט גע־וואוסט, וואו רויזעלע איז שוועס.

אין קופּער'ס האַרצען איז געווען טונקעל. אין זיין נשמה האָט געבישעוועט אַ שטורם, אָבער עס איז נישט געווען קיין האָפנונג, אַז עס זאָל אין איהר ליכטיג ווערען נאָך זי שווערע ווינטער־טעג.

אָנשפּאַרענדיג דעם קאָפּ אויף די הענד, איז ער גע־זעסען בײַם שרייב־טיש אין זיין פּרעכטיג־איינגעאָרדענטען קאַבינעט, קוקענדיג מיט אַ פערטראַכטען בליק אויף דער עלעקטרישער לאָמפּ.

פון צייט צו צייט איז דערגאַנגען צו זיינע אויערן דאָס ליאַרענדיגע גערויש פון זיין פאַבריק, וואָס האָט זיך געפונען נישט ווייט פון זיין הויז. קופּער האָט אויפגע־הויבען דעם קאָפּ מיט אַ וועהטאָגליכען שמייכעל.

וואו געפינט זיך איצט זיין טייערסטע, פון וועלכער ער האָט גע'חלומ'ט אַ פּאָר יאָהר און פאַר וועלכער ער האָט געוואָלט אַרבייטען און פערגעסען זיינע געשעפ־טען. אָך, בלויז אַ פּאָר שעה האָט ער זי געהאַט נעבען זיך און באַלד איז זי פערשוואונדען. פאַר איהר, פאַר האָבען געזאָלט רויטען די מאַשינען פון דער פאַבריק, פאַר איהר האָט געזאָלט געהן אָט די גאַנצע פאַב־ריק.

אָ, ווי שעהן ער האָט גע'חלומ'ט וועגען דעם.

און וואָס איז איהם איצט געבליבען פון זיין שעה־נעם חלום?

גאָרנישט איז איהם געבליבען פון דעם, בלויז אַ פּאָר אַראַינערונגען פון אַ קורץ־דויצרענד בליק און אַ בלו־טיגע וואונד אין האַרצען.

דער ווינד האָט מיט געבייזער געקלאַפּט אין די שויבען, פונקט ווי ער וואָלט זיך מיט געוואַלד נעי אַלט אַריינדרייבען אין זער וואוינונג.

קופּער האָט אינסטינקטיוו אַ קוק געטון אינ'ם פענס־טער.

עס האָט זיך איהם געדאַכט, ווי ער וואָלט אינ'ם געשריי פון'ם ווינט, געהערט דאָס וועהטאָגליכע געקלאָג פון אַנ'אומגליקליכער פרוי און ער האָט געהאַט דעם איינ־דרוק, אַז באַלד וועט ער דערזעהן אין דער שויב איהר בלייך, אויסגעפּייניגט פּנים מיט אַ פּאָר אויגען, פול מיט צער און ליידען.

ער האָט אינסטינקטיוו אַ ציטער געטון, ווען ער האָט פליצלינג דערהערט אַ קלאַפּ אין דער טיר.

— ביטע, — האָט ער געזאָגט מיט אַ נישט־זיכער קול, נישט אָבגעבענדיג זיך קיין חשבון, צי ער חלומ'ט, אָדער צי מען קלאַפּט ווירקליך אָן אין דער טיר.

אויף דער שוועל האָט זיך בעוויזען אַ דינער.

— דער פּאָליציי־אינספּעקטאָר קאָנשעכאָווסקי — האָט ער געזאָגט, — ער וואַרט אין קאָרידאָר אין פרעגט, צי דער הער וועט איהם אויפנעמען.

קופּער איז אַ סערוואונדעטער אויפגעשפּרונגען פון אָרט.

— וואָס בעדייט דער דאָזיגער וויזיט?

עפּעס אַ נישט־קלאָר פאָרגעפיהל האָט איהם געזאָגט אַז דער איצטיגער וויזיט פון פּאָליציי־אינספּעקטאָר שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט רויזעלע'ס פערשוואונדען. דאָס האַרץ האָט זיך אַ הויב געטון אין איהם.

— בעט איהם אַריין! — האָט ער געזאָגט צום די־נער, דערנאָך האָט ער נערוועז געגומען אַרומגעהן הין און צוריק אויפען צימער.

דער אינספּעקטאָר איז אַריינגעקומען אין קאַבינעט מיט אַ שווערענ ערנסט פּנים, וואָס האָט נישט אָנגעזאָגט קיין נישט.

(פאָרזעצונג קומט)

Lodzer Tageblat № 39 לאָדזער טאָגעבלאַט

פון ספּארט-לעבען

אלימפּישע האקעי-קאמפּען

„פּוילען" — „דייטשלאַנד" 4:1 (0:0, 2:1, 2:0)

די פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ, וועלכע האָט זיך בעטייליגט אין דער אָלימפּיאַדע אין לעק-פּלעסיד, האָט אויך דעם לעצטען מעטש מיט דייטשלאַנד פערשפּילט 4:1, פערנעמענדיג אין דער טאַבעלע דאָס פירטע און לעצטע אָרט.

די פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ האָט אויך דאָסמאָל שוואַך גשפּילט, דערביי איז אויך שטאַרק קאָנטוזירט געוואָרען דער פּוילישער טויערמאַן סטאָגאָווסקי, וואָס עס האָט אויך גורם געווען צום פערשפּילטען רעזולטאַט.

„קאַנאַדאַ" — „אַמעריקאַ" 2:2 (1:0, 0:1, 1:1)

דער האָקעי-מעטש צווישען קאַנאַדאַ און אַמעריקאַ האָט זיך פערענדיגט רעמי 2:2. ביידע מאַנשאַפטען האָבען ווהר שעהן און גוט געשפּילט.

אין דער אַלגעמיינער קלאַסיפיקאַציע יע האָבען פערנומען: „קאַנאַדאַ" דאָס ערשטע אָרט, „אַמעריקאַ" דאָס צווייטע אָרט, „דייטשלאַנד" דאָס דריטע אָרט און „פּוילען" דאָס לעצטע (פיערטע) אָרט.

„א. ז. ס." — „ל. כ. ס" 5:1 (4:0, 0:0, 1:0)

דער האָקעי-מעטש צווישען וואַרשאַ-וועגר „א. ז. ס." און „ל. ק. ס." האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון וואַרשאָווער „א. ז. ס.", וועלכער האָט געשפּילט ערשטקלאַסיג.

שווער-אַטלעטישע מייסטערשאַפטס-קאַמפּען פון לאָדזער קרייז-פערבאַנד

שבת און זונטאָג זענען אין לאָקאַל פון „שילאַ" פאָרגעקומען די שווער-אַטלעטישע קרייז-מייסטערשאַפטען אין געוויכט-הויבען און רינג-קאַמפּען.

אין געוויכט-הויבען האָבען אָנטייל גענומען „ער-כוכבא", „מכבי", „שילאַ" און „אוניאַ".

„בר-כוכבא" איז דאָסמאָל געווען זעהר שוואַך רעפּרעזענטירט, אינגאַנצן צוריק 2 מאַן, דען דער גרעסטער טייל איהרע אַטלעטען זענען אַריבער צו „מכבי".

די קאַמפּען זענען דאָסמאָל פאָרגעקומען אין קאָמף, נישט אַזוי, ווי ביז איצט אין דריי קאַמף. ביידע „בר-כוכבא" אַטלעטען האָבען ערצילט שעהנע פּלעצער אין דער מייסטערשאַפט, יהודה מינץ דעם ערשטען פּלאַץ אין דער האַלב שווערער - וואָג, ווערענדיג ווידער מייסטער פון אַלע וואָגען און שלאָגענדיג דעם ביז איצטיגען פּוילישען רעקאָרד מיט 31 קילאָ צוזאַמען 461 (פריהערדיגער רעקאָרד 430).

דער צווייטער „בר-כוכבא'נער", רעזענטאַל, נעמט ערשט אָנטייל דאָס ערשטע מאָל אין דער מייסטערשאַפט, שטעלט מיט זיך פאָר זעהר גוט מאַטעריאַל, האָט ציזאַמען געהויבען 268 קילאָ, און ערצילט דאָס צווייטע אָרט אין דער הענער-וואָג.

פון „מכבי" (פריהערדיגע „בר-כוכבא"נער") האָבען צוזאַמען אָנטייל גענומען 15 מאַן, מיט מאיר ווייַנגאַרטען בראש, וועלכער האָט אויך דאָסמאָל ערצילט דאָס ערשטע אָרט, אָבער שוין אין אַנדערער וואָג, הויבענדיג ציזאַמען 373 קילאָ. ווייַנגאַרטען האָט טראָץ זיין גוטן רעזולטאַט נישט אַרויסגעוויזען קיין פערבעסערונג פון זיין ביז איצטיגער מאָרם.

ווייטערע ערשטע פּלעצער האָבען ערצילט די אַמאָליגע „בר-כוכבא'נער" (איצט „מכבי") די אַטלעטן דזשקיעוויטש און ווייַנוואורצעל. די צווייטע פּלעצער ל. זילבערבוים, סוכאָוואָלסקי און זילבערבוים 2.

„שילאַ" האָט אויך ערצילט 3 ערשטע פּלעצער, מייסטער אין דער מיטעל וואָג גאַליצקי און אין דער שווערער וואָג טירעק, ווי אויך ווייַטערע צוויי צווייטע פּלעצער און 1 דריטען פּלאַץ.

„אוניאַ" — נאָר 1 דריטען פּלאַץ.

באַקס-קאַמפּען

„אוניאַן" — „נייער" 6:8
„ירדן" — „פּאַלאַניאַ" 5:11

בילדער פון דער ווינטער-אלימפּיאדע אין לעק-פּלעסיד

זער ערשטער שפּרינג, וואָס האָט געעפענט די אלימפּיאַדע

אַנ'אייז-לויפער שפּרינגט דורך דעם דאָזיגען אָנגעצויגענעם ראָף.

סאָניאַ הענייע
די אָלימפּיאַדע-זיגערין.

נאַכ'ן אומגליק מיט דער עס"רייכישער מאַנשאַפט

פאַרענט דער אויטאָמאָבילשלייטערטער שיטען. הינטען — דער פּאַראַמאָגליקער פאָהרער.

פערבאַנד פון פּוילישע-יודישע אבסאַלוועטען פון די פראַנצויזישע הויך שולן

פאַרז. (יסא) דאָ איז געגרינדעט געוואָרען אַ פערבאַנד פון פּוילישע יודישע אבסאָלוועטען פון די פראַנצויזישע חויכשולען. עررעקאָרזיצער פון פערבאַנד איז אַ נעאַמאַר זשוסמאַן נאַדאַר און דער פּוילישע ראַמבאַסאַדאָר בלאַפּאָווסקי.

אלס פאָרזיצער פון קאָמיטעט און געוואָהלט געוואָרען ה' י. האַנדעלסמאַן. צום עהרען-קאָמיטעט פון פערבאַנד געהערען צוי. אַנד. דער פּוילישער אויסערמינוסמער ה' אוגוסט זאַלעסקי, דער פּוילישער וויצע-אויסערמינוסמער פּילקאָווניק בעק און דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר און פּוילען ה' ראָבערט לאַראָש.

די יודישע פּוערים איז מזרח-סיביר בעזעצען זיך איז ביר-בידזשאַן

וועלכנעאָדינסק (מזרח-סיביר) (יסא) דער גרעסטער טייל יודישע פּוערים, פּושער און שוואַרץ-אַרבייטער פון באַרנזיזין, אוסט-באַרגזין און דערפער. ארום בוקאַל וואַנדערן אויס און ציזאַמענהאַנג מיט דער קאָלעקטיוויזאַציע קיין בורא-בידזשאַן.

איינציגע אויפנאַהמע, איז וועלכער פראַפעסאָר איינשטיין וועט זיך בעטייליגען איז אמעריקאַ

ניו-יאָרק (יסא) פראָפ. אַלבערט איינשטיין איז זיין פרוי וועלען זיין די ערשטע-עכט אויף אַ באַנעטס, וואָס וועט זיינגעאָרדענט דורך דעם יודישען יאַציאָנאַל-פאָנד און לאָס-אַנדזשעלעס דעם 28 ה ח. דאָס וועט זיין די אונצויגע אויפנאַהמע, און וועלכער פראָפ. אינשטיין איז זיין פרוי וועלען זיין די ערשטע-עכט אויף אַ באַנעטס, וואָס וועט זיינגעאָרדענט דורך דעם יודישען יאַציאָנאַל-פאָנד און לאָס-אַנדזשעלעס דעם 28 ה ח. דאָס וועט זיין די אונצויגע אויפנאַהמע, און וועלכער פראָפ. אינשטיין וועט זיך בעטייליגען אין משך פון זיין אַ צוגען אויפענטהאַלט אין קאַליפאָרניע, האָט ער וויל, וויי בעקאַנט, צוליב וויכטיגע אַפּטלונג צוזעגען.

גרויסע פּערז זמלונג וועגען יודישער ארבייטס-לאַזינקייט

פאָרזיז. (יסא) אין קורצען וועט אין פאָרזיז פאָרקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג געוווידמעט דער אַרבייטס-לאַזינקייט צווישען יידען. די פערזאַמלונג וועט פאָרקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון נעוו. פרעמיער הערריאָ. אַלס חויפּט-רעדנער וועט אַרויסטרעטען דער פּערזהמטער אַרזאָקאַט הענרי פאָרעס.

גרויסע אויפנאַהמע אין אמעריקאַ דער שליח פון ישיבה אין כלאַנים

ניו-יאָרק. (יסא) הרב ר' יעקב זוגרעל עפּעלגראַד, פערטרעטער פון דער סלאָבאָדקער ישיבה, וועלכער איז געווען דאָ אין שליחות צו זאַמלען שטיצע פאַר דער דאָרטיגער ישיבה, איז נאָך אַ קורצער קראַנקהייט געשטאָרבען אין „בית-ישראל-שמואל".

קופּאַן № 10 אויף אומזיסטע יודישע עצות.

דער בעזיצער פונם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יודישע עצות דורכ'ן יודי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.

גיליטין הייגט מאַנאַן
ד. 15, פעברואַר טון 8 אוונד.

טאַנץ-שולע

פון ד. פרידוואַלד פאַלוודניאַווא 10

מאַכט בעקאַנט, אַז דעם 15-טען ד. ח. הויבט זיך אָן

אַ קורס פאַר אנפאַנגער

שילער און שילערינס ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג. מיט אָכטונג

דיפּלאָמירטער טאַנץ-לעהרער
ד. פרידוואַלד, פאַלוודנ. 10

בעמ. ס'ווערט אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלער קורס פאַר לאַנג-געקליידטע יונגעלייט

טיול-גאַרדינען

מיט פּילען לעצטע מאָדע פיהרט אויס מיליטערלייווייס. זאַוואַדזקע 27. לינקס 2-טער שטאָק.

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס זעקסטע ספר'ל „פון דער סדרה". וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: משפטים, תרומה, תצוה, תשא, ויקהל, שקלים, פקודי. אַלע 6 הנסטען נעמען אַרום די ספרים: דברים, בראשים, שכות. צו בעקומען אין די לאָדזער בוכהאַנדלונגען און ביים אַרויסגעבער פ. ז. גליקסמאַן. לאָדז, זאַוואַדזקע 16.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַפ. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניס. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקע 19 ווינ. 1

וואוינונג געשעפט פאַבריק

שלאַסעריי-אַרבייט פאַר

J. REDER
קאָנסטאַנטינער 13,
(רוג זאַכאַדניי).

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי

ביטעס, אנקלאַגעס און קלאַוזולעס

— ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים. —

שנעלער אויסקוף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפן יאָהר 1932

ב. מאַן, פּעטריקאַווער 10

אבאָנירט לעזן טראָס לאָדזער טאָגעבלאַט

קלאַנג-קינאָ
ZACHĘCA
זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערע טעג!

דאָס אָריגינעלסטע קלאַנג-קוויסט-בילד פון סצאָן רעזשי פון ר. אייכבערג א. ו.

האַי-טאַנג

גרויסע ליבעס-דראַמע פון דער צייט פון דער רוסיש-יאַפּאַניש מלחמה וואָס אילוסטריט די ליבע פון גצליבטע פון פערשידענע ראַסען. אין דער הויפּט-ראָל די כינעזישע פילם-שטערן

Anna May Wong

זער נאָהנשטעער פּראָגראַם: „מאַטע קאַרלאָ".

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און הגאות 12 אַ ייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט-בעהייצט.

דיבור משה לעינא וכשה לראש (נדרים מ"א)

טון דאַרף מען און ניט רעדען!

אַלע יידען ערלעדיגען דעריבער זייערע רעכטס-ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבענעם ביורא, וואו ס'ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאַוו: פאַדאַניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים, סקאַרגעס און אפּעלעציעס אין ציווילע-קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות-אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. וו. קליזוולעס און זאַבען-פּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען

דאָס ביורא שיקט אַרויס: מאַניטען, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע ברענגען אַ געזיכערטען ערפאָלג.

ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וואַקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ ביי דער מיטבעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.

רעכטס-קאָנסולענט
י. ח. בוזין, לאָדז, אגודאַווא 3
טעל. 191-48

צו וואָס ליידען שמערצען פון אדציסקים

אַז איהר קענט זיי לייכט בעזייטיגען נוצען ריג דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פּלאַסטער רג. יקאַל" פרייז נור 30 גר. אויך קינסטליכער שניי וועלכער נוצט צו ספּרש רעגע פערוויי, לוגנען ווי בעלער חתונה א. ז. וו. אַ שאַכטל גענוגע אויף 100 ס. נסען פרייז נור 30 גר צו בעקומען ביים צייטונג פערקויפער ווינער ייעטריקאַווער 10

אַבאָנאַמענטס-פּריס: פאַר אַ חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 אַנאָנסען-פּריס: פאַר אַ מיליעמעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר פרייטאָג 24 גר. אין טעקסט 40 ט. פרייטאָג 60 גר. נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 ג.

Tłoczarnia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Orzeczawca M. B. Wein.
Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]